Զ. ՏԱՐԻ 1612 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 13 ՄԱՐԵՐԻ 4381 — Հ. Տ. 20 ՄԱՅԻՍ 1889 — Ն. Տ. 1 ՅՈՒՆԻՍ 1889 — ՀԻՃՐ. 3 ՇԷՎՎԱԼ 1306 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱԼՍ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه نورادونكيان خانده آره‌لق
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱՖԻԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան գնահատեալ արժէք	160
» »	Վեցամեայ » »	80
» »	Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց »	Տարեկան » »	200
» »	Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք		59
» »	վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 20 ՄԱՅԻՍ, 1889

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ ԵՒ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ 1827—1889

Նաբոթուս մեծ դէպքն էր Ազգային Հիւանդանոցին տարեդարձի տօնն, որ բացառիկ կերպիւ մը սրտագրաւ էր այս անգամ· զի երկար տարիներէ հետէ բաղձացեալ վերաշինութեան գրական հաւաստիքը կ'ընծայէր, ուխտաւորաց ժողովրդեան ներկայացնելով վերաշինեալ Հիւանդանոցին պատկառելի նմոյշ մը։ Ամէն Համբարձման տօներն յեղյեղեալ, և ոչ երբեք իրագործեալ, Հիւանդանոցի վերաշինութիւնն անհրանալի երազներու կարգը դասուած էր, և մինչեւ իսկ երկու տարի յառաջ, երբ հրատարակեցան «Ազգ. Հիւանդանոցի Պատմութիւնն», և Պատ. Հոգաբարձութեան «Բառամեայ Տեղեկագիրն» որք վերաշինութեան վրայ կը խօսէին, որք վերաշինութեան խմբագական նախաշաւիղներն էին շատեր թերահաւատ քմծիծաղով միայն ընդունեցին բոլոր այս վերաշինական բաղձանքներն ու խորհուրդները։ Բայց երբեք մեթոդ խորութեամբ և աւելի քան մէկ մեթոդ լայնութեամբ հիմերու վրայ իբր 15 մեթրոյ բարձրութեամբ կանգնեալ այս հաստակառոյց պատերն,—որոց վրայ 250 է աւելի Հայաստանցի ժրաջան բանուորներ այժմ կը պարապին առաստաղները կապել,—յաջութեան կոթող մը պէտք է համարուին անտարբերներուն և թերահաւատներուն դէմ, և յուսոյ սիւն մը ամէն անկեղծ ազգասիրաց և բարեսիրաց, որք կը բաղձան օր առաջ իրագործուած տեսնելու Ազգիս կարեւոր պէտքերէն մին։ Ցիմարանոցի այս շէնքն որ աւարտելու մօտ է՝ բարերարութեամբ Յակոբեան հարազատաց, և Անկելանոցի այս շէնքն որոյ պատերն ահա կը բարձրանան՝ առատաձեռնութեամբ Կիւլպէնկեան բարեյիշատակ Սերովբէ էֆէնտիի որդւոց և Սարգիս էֆէնտի Կիւլպէնկեանի, այս ամէն դեղեցիկ սկզբնաւորութիւնք, այս ամէն զոհողութիւնք որք արդէն հազարաւոր ոսկիներով կը համրուին, ո՞չ ապաքէն գրգիռ մը, քաջալերք մը պէտք է լինին Ազգիս այն պատուական դրամատէր և բարեկեցիկ դասուն, որ մեծ ձեռնարկութեանց մէջ չի զլանար իւր դրամական և բարոյական աջակցութիւն, և բազմիցս կատարած է նախախնամական դերեր ու պաշտօններ՝ այս բազմաչարչար և բազմակարօտ Ազգին սիրտն համար։

Ի՞նչ դեղեցիկ պատեհութիւն մը այդ պատուական դասուն վերաբերող անձնաւորութեանց համար՝ յիշելու նախնեաց սերնդեան իրենց բարեյիշատակ նախորդներն, որք այսպիսի պարագայից մէջ մէկ սիրտ մէկ հոգի կը լինէին՝ ազգովին պիտանի ճանչուած մեծ ձեռնարկ մը, մեծ շինութիւն մը ի գլուխ հանելու համար։ Ի՞նչ գեղեցիկ առիթ՝ նշանաւոր գործով մը նմանող հանդիսանալու Պէզճեան Ամիրային և իրեն աջակից այն «օրհնեալ Սարրաֆ Լսնանֆին», որոյ փոյթեռանդն աջակցութեամբ այն մեծանուն բարերարն այնչափ մեծ շինութիւններ պարգեւած է Ազգին։ Ո՛չ իսկ Պէզճեանի մը հպարտութիւնն ու կարողութիւնը բաւ եղան կանգնելու հին Հիւանդանոցն, որ պիտի նսեմանայ նորին քով· զի պատմութիւնն արձանագրած է թէ ժամանակին սեղանաւորք եւ մեծատունք ո՛չ նուազ չափով մը մասնակից եղան թէ՛ Եսիդուլէի Հիւանդանոցին և թէ Մայր Եկեղեցւոյ և Պատրիարքարանի շինութեանց (1827—1833)։ Այս սիրայօժար գործակցութիւն Ազգիս մեծատուն դասուն լաւագոյն աւանդութեանց մին է, և չափազանցութիւն չէ յուսալ նոյն համակրելի դասուն այժմեան ներկայացուցիչներէն նոյն գործակցութիւն, երբ այժմ դաղափարք շատ աւելի մշակուած են և զգացմունք անհամեմատ աւելի փափկացած։ Զայս ուրանալ՝ յառաջդիմութիւնն իսկ ուրանալ է։ Ինչպէս Եսի Գուլէի արդի Հիւանդանոցն անհամեմատ յառաջդիմութիւն մ'էր 1833 էն յառաջ ի Նարը Գափու և ի Բերա գոյութիւն ունեցող ազգային Հիւանդանոցներուն վրայ, նոր շինուող Հիւանդանոցն եւս՝ իւր յատակագծով, իւր ընդհանուր կարգաւորութեամբք և իւր շինուածանիւթովք՝ նշանաւոր յառաջդիմութիւն մ'է այն Հիւանդանոցին վրայ որ մաս առ մաս կը քայքայուի։ Եթէ նիւթական կարգին մէջ այս համեմատութիւնք ճիշդ են, ինչո՞ւ համար ճիշդ չլինին բարոյական կարգին մէջ ալ։ Ինչո՞ւ համար այժմեան բարեկեցիկ դասն 1830 ական թուականներու բարեկեցիկ դասուն չափ՝ եթէ ոչ աւելի՝ հոգածու և ձեռնտու չլինի այսպիսի ազդօգուտ մեծամեծ հաստատութեանց և շինութեանց։ Կ'առարկուի թէ կէս դար առաջուան մեծատունք աստուածավախ, կրօնասէր և բարեպաշտ էին։ Մեք չենք կրնար ըսել թէ այժմեան հարուստք աստուածավախ, կրօնասէր և բարեպաշտ չեն նոյն իմաստով որով էին իրենց հարք։ Բայց մինչեւ իսկ եթէ այս զգացմունք քիչ մը տկարացած լինին, ո՞չ ապաքէն ներկայիս մէջ աւելի զարգացեալ են ազգասիրութեան, մարդասիրութեան և արժանապատուութեան այլապէս ներգործիչ զգացումներն, որք ո՛չ նուազ գրգիռ մը կը լինին այժմեանց՝ եռ չմնալու իրենց հարց շաւղէն։ Հաստատութիւն մը որ տեսակ մը զգացմամբ կը հիմնուի, կրնայ պահպանուիլ ուրիշ տեսակ մը զգացմամբ։ Մեր նախնեաց համար գլխաւոր միջոց էր տղայքն եկեղեցական դպրութեան վարժեցնելու։ Մեք այսօր այդ անձուկ մտքով չենք նայիր մեր վարժարանաց վրայ, բայց մեր հայրերէն շատ աւելի նախանձախնդիր ենք մեր վարժարանաց յառաջացման և արդիականացման։ Մեր նախնիք կրօնական մեծ Աթոռները կանգուն կը պահէին լոկ կրօնասէր զգացմամբ։ Բայց իրենց յաջողաց համար ազգասիրութիւնն ո՛չ նուազ գրգիռ մ'է կանգուն և անվթար պահելու նոյն պատուական հաստատութիւնները։ Մեր հարք Ս. Փրկչի Հիւանդանոցը չինած էին իբրեւ «Վանք» մը, նոյն ոգւով որով Մեծն Ներսէս Կաթողիկոս կը շինէր իւր վանքերն և հիւանդներ և ուրուկներ կ'ընդունէր անոնց մէջ։ Բայց մեզ համար Ս. Փրկչեան հաստատութիւնն եթէ պարզ վանք մը չէ, ո՛չ նուազ սրբավայր մ'է իբրեւ մարդկային տառապանաց սփոփարան մը։

Այս մտածութիւններով, մեք չենք հաւատար անոնց խորհրդածութեան որք կ'ըսեն թէ բարեգործութեան ոգին տկարացած է մեր մէջ որովհետեւ կրօնական ոգին թուլցած է։ Սովորական երեւոյթ մ'է որ անցեալին բարեգործութիւնք խոշորացոյցի մէջէն դիտուելով շատ մեծ երեւան, և ներկայ բարիքներն, ո՛ըչափ եւս առաւելակշիռ, համեմատապէս անկարեւոր դասուին։ Այս անձուկ ժամանակիս մէջ իսկ, երբ բարեպաշտական զգացմունք այնչափ գաղջ կը համարուին, բարերարներ պակաս չեն Ազգին մէջ, որ աւելի մեծ երախտագիտութեամբ պիտի արտասանէ անոնց անուններն երբ ո՛չ եւս մեր մէջ ղանոնք տեսնելու բարեբախտութիւնը վայելենք։ Այսպէս խորհելով է որ չենք երկբայիր օր մը աւարտած տեսնելու Հիւանդանոցի դեղեցիկ վերաշինութիւնն եւ։ Մինչեւ ցարդ 7,000 ոսկի ծախք եղած է, և քիչ ժամանակէն, կարելի է մէկ երկու ամիսէն, կը սպառի Պատ. Հոգաբարձութեան տրամադրութեան ներքեւ գտնուած դրամական միջոցներն, որք Յակոբեան, Կիւլպէնկեան և Կիւմիւշկէրտան Տեարց նպաստներէն կը բղխանան, և իբր 10,000 ոսկւոյ կը հասնին։ Բայց այս գումար վերաշինութեան համեստօրէն ենթադրեալ ծախսուց հինգ մասէն երկուքը միայն կը ներկայացնէ։ Ուստի՞ց պիտի հայթայթուի մնացեալ մասն։ Այդ է օրուան մեծ խնդիրն։ Այդ էր ամենուն մտահոգութեան առարկայն անցեալ հինգշաբթի։ Ագոր վրայ կը խորհէին Ս. Պատրիարք Հայրն և Հոգաբարձութեան պատուարժան անդամք։ Ագոր վրայ պիտի խորհէին Քաղաքական Ժողովոյ անդամներն եւս, եթէ բացակայ չլինէին նոյն աւուր հանդիպէն, թէեւ այս բացակայութիւն զիրենք ազատ չի կացուցաներ Ազգ. Վարչութեան սեփական բովանդակ ազդեցութեամբ և կարողութեամբ նպաստելէ վերաշինութեան գործին։

Ամէն պարագայի մէջ, ըստ որում ազգային ազատ պարտաւորութիւն մ'է Հիւանդանոցի վերաշինութեան աւարտումն, մեր մասին, առաջիկային վերապահելով հանդերձ այս նկատմամբ աւելի մանրամասնութեանց մէջ մտնել, պարտ կը համարենք Ազգիս բարեկեցիկ դասուն լուրջ ուշադրութիւնն և հոգածութիւնն հրաւիրել այս յոյժ կարեւոր ձեռնարկութեան վրայ, զոր կիսատ չթողուլ այն պատուական դասուն համար պատուոյ խնդիր մը պէտք է լինի այսուհետեւ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Պերլին, 27 մայիս.—Իտալիոյ թագաւորն և գահաժառանգը Պերլինէ մեկնեցան կիւրակի երեկոյ։ Մեկնման պահուն շատ սիրալիր կերպիւ հրաժեշտ տուին նախ Կայսեր, յետոյ արքայազուն իշխաններուն և կոմս Հերպերթ Պիզմարքի, զինուորական նշանաւոր անձնաւորութեանց և առաջին քաղաքապետին։

Պ. Քրիսպիի և Կոմս Հերպերթ Պիզմարքի հրաժեշտի ողջոյնք շատ սիրալիր եղան։ Կայսրը քանիցս իւր ձեռքը տուաւ առ Պ. Քրիսպի։ Կայսրն յետոյ քանիցս ողջագուրեց զթագաւորն Ումբերթոս։ Կայսրը, թագաւորին կառքին մեկնելով, յառաջացաւ դէպ ի դեսպանատան կցորդն, որոյ վրայէն անցեր էին ձիերը՝ վերջին զորանդէսին ժամանակ, և առողջութիւնն հարցուց անոր։ Ամբոխին կեցցէ՜ Իպալ՝ աղաղակներուն մէջ սրացաւ հեռացաւ կառախումբը։

* *

Տակաւին եւրոպեան լրագիրք կ'զբաղին Ումբերթոս թագաւորին Սթրազպուրգ երթալու զրոյցին քննութեամբ, որ այնչափ յուզեց ֆրանսական մամուլը Թ-ին իրազեկ Թղկիցն Պ. ը Պրովիճ հետեւեալը կ'խնայ այս մասին։

«Անցեալ ուրբաթ Կայսրն յանկարծ ըսաւ թագաւորին. «Հետս եկէք Սթրազպուրգ, և հո՛ն հրաժեշտ տուէք ինձ, պահապան զօրաց կողմէ ողջունուելէ յետոյ»։ Թագաւորը պատասխանեց. «Զեմ մերժեր»։ Ցաչս կայսեր Ումբերթոս թագաւորին կողմէ այցելութիւն մը ի Սթրազպուրգ պարզ շարունակութիւն մ'էր ուղեւորութեան ի Գերմանիա, և Ումբերթոս թագաւոր Սավոյացի իշխան մ'է, որ բնազդմամբ կ'երթայ յառաջ, յետ մտածման զգալով խոհեմութեան պէտքը։ Կայսրն հետեւապէս հեռագիր մը ղրկեց ի Սթրազպուրգ, որպէս զի կարգադրութիւնք լինին իւր և վեհափառ հիւրին ընդունելութեան համար։ Թագաւորն իմացուց առ Պ. Քրիսպի Կայսեր առաջարկը. Պ. Քրիսպի չընդդիմացաւ, թէեւ քիչ մը չտրտմութիւն զգաց. բայց անմիջապէս իմացուց առ Պիզմարք Իշխան, որ Կայսեր դիմելով, փութաց ցոյց տալ այսպիսի ուղեւորութեան մը հետեւանքն, և Իշխան-Նախարարապետին խորհրդով, ուղեւորութեան հրամանք ետ առնուեցան։»

Ինչ որ Պ. ը Պրովիճ չըսեր՝ սա է թէ պաշտօնապէս որոշուած և Սթրազպուրգի կառավարական թերթին մէջ կանխաւ հրատարակուած այս ուղեւորութեան ետ մնալը մասամբ եւս տնօրինուած է ի լուր ֆրանսական մամլոյ բողոքներուն, որ երբեմն Ֆրանսայի օգնութեամբ ազատուած և միացուած Իտալիոյ վեհապետին կողմէ այսպիսի այցելութիւն մը յԱլզաս Լոռէն՝ ձրի թշնամանք մը կը նկատէր Ֆրանսայի դէմ։

* *

Հռոմ, 27 մայիս.—Իտալեան լրագիրք ամանք մանրամասն տեղեկութիւններ կը հրատարակեն Ումբերթոս թագաւորին և գահաժառանգ արքայորդւոյն ի Պերլին ընակութեան վերայ։ Պաշտօնական հայկերոյթի միջոցին, թագաւորը քանիցս, «ողջոյն պոռեցին», գաղտնապէս սեղմեց կայսեր ձեռքը։ Գահաժառանգ արքայորդին, որ սովորաբար լռին և մտախոհ կը կենայ, ընդհակառակն շատ զուարթ և զուարճախօս էր ի Պերլին, եւ մանաւանդ շատ փութկոտութիւն կը ցուցներ կայսրուհւոյն մօտ։ Ճաշէն ետքը, թագաւորն և գահաժառանգն առին ճաշացուցակներն եւ նուագահանդէսի հիմնագիրն, եւ խնամով պահեցին՝ ի յիշատակ այն նշանաւոր աւուր։—Գերմանիոյ կայսրուհին և Իտալիոյ թագուհին պիտի երթան եւ երեք շաբաթ մնան ի Քիսինկէն՝ ջուրերը մնալու։

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պելգրատի հռչակաւոր արտաքսեալ մետրապոլիտ Միխայէլ, որ Միլան թագաւորին հրաժարման շնորհիւ կը վերադառնայ Սերպիա, մայիս 27 ին Պուքրէշ հասաւ, և ինքն ռուսական դեսպանատունն։ Հետեւեալ երեկոյն մեկնեցաւ և երեկ Պելգրատ մտած պէտք է լինի։

Ի Սերպիա, Պահպանողականաց և Արմատականաց միջեւ տեղի ունեցած կռիւներէն ի վեր, իրերն անհանդարտ վիճակ մը կը ներկայացնեն։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Անգլիոյ մարտանաւք այս պահուս շատ դժբախտ են. զի ահա Սուլթան զրահաւորէն յետոյ կը վտանգուի Սբէրոյ գեղեցիկ զրօսաւան, որ Միջերկրականի նաւատորմին հրամատարներուն կը ծառայէ, և Խոմիզուրկի գուբքը Կ. Պոլիս բերած էր։ Այս մարտանաւ առեւտրական նաւու մը բախելով Մալթայի բացերը, ծակեցաւ և ցամաք նետեց ինքզինք։ Հիմա կ'աշխատուի ջուրը պարպել և մարտանաւն ազատել կատարեալ խորտակումէ մը։

ԱՐՈՒԵՍՏՍՀԱՆԴԷՍ ՓԱՐԻԶԻ

Անցեալ կիւրակի վճարմամբ Արուեստահանդէս մտնող այցելուաց թիւն հասած է 204,112։ Շաբաթ օրը 67,126 էին։

ՌՈՒՍԻԱ

Սիպերիոյ մէջ Իրքութսք Նահանգին կուսակալ Զօր. Իկնաթիէվ, եղբայր անուանի Կոմս Իկնաթիէվի, ներքին գործոց նախարարի օգնական անուանեցաւ։

ՓԱՆԱՄԱ

Փանամայի չինութիւնները պահպանելու և նոր կարգադրութեան մը միջոց ընծայելու համար, կը յիշուի թէ Փանամայի ընկերութեան հաշուեյարգար Պ. Պրիւնէ ծրագրած էր մէկ ու կէս միլիոն հատ 25 ֆրանքնոց պարգեւաւոր պարտատոմսեր հանել։

Փարիզի լրագիրք ամանք կ'իմանան թէ այս ծրագիր եւս թողուած է, և ուրիշ տնօրինութիւն մը կը խորհուի։

Բայց ի՞նչ կը խորհի նոյն ինքն Պ. ը Էյֆէլ, որոյ խօսքին վստահելով ֆրանսայի ազգն աւելի քան մէկ ու կէս միլիառ տուաւ ցարդ Փանամայի գործին, գոցէ անդարձ կորուանելով իւր խնայութեանց մէկ պատուական մասը։—Պատասխան չկայ այս հարցման. զի այն պերճախօս գործիչն, Պ. ը Էյֆէլ, բաւական ժամանակէ ի վեր ձայն չի հաներ բնաւ։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

1888 տարւոյն մէջ օտար երկրաց հետ Ցունաստանի վաճառականութեան արժէքը՝ ներածմունք և արտածմունք միացեալ՝ կը հասնի 227,531,496 ֆրանքի։ Ներածմունք 124,388,595 ֆրանք և արտածմունք 103,142,901 ֆր։ Թէ՛ ներածմանց և թէ արտածմանց մասին, Ցունաստան ամենէն աւելի գործ կ'ընէ Անգլիոյ հետ։ Ապա կուգան Ռուսիա՝ ներածմանց համար, և Ֆրանսա՝ արտածմանց համար։ Թուրքիայէն Ցունաստան տարին կ'ընդունի 14,241,794 ֆր. ի ապրանք և ի Թուրքիա կը ղրկէ 11,017,068 ֆր. ի ապրանք։

—Աթէնքի մէջ Ս. Նիկողայոսի անուան նուիրեալ նոր և մեծ եկեղեցւոյ մը հիմնադրութեան հանդէսը մեծ շքով կատարեցաւ այս օրերս, ի ներկայութեան Օլգա թագուհւոյն և իւր զաւակաց։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Սվիւլէր այս երկուշաբթի ընդունեց իտալեան դեսպան Մէնապրեա զօրավարն, որ հաւաստեց թէ Ումբերթոս թագաւոր եւ իւր որդին երբեք դիտաւորութիւն չէին ունեցած Սթրազպուրգ երթալ Վիլհելմ Կայսեր հետ։

Ի պատասխան առ այս, Փարիզի լրագիրք մատանիչ կ'ենն Սթրազպուրգի պաշտօնական թերթին այն թիւն յոյսում ծանուցուցեալ պաշտօնական կարգադրութիւնք ի մասին ընդունելութեան երկուց Վեհապետաց ի Սթրազպուրգ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՀԵԹԱԳՐԵՐԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

Փեշտ, 28 մայիս.—Լրագիրք կ'ըսեն թէ ի Պելկրատ Պ. Կարաշանիի դէմ տեղի ունեցած ցոյցերը կը դպչին աստրեւմաճառ տերութեան, որ միշտ ոյժ տուած էր առ Պ. Կարաշանին։ Այս լրագիրք կը խոստովանին թէ սերպ իշխանութիւնք կորով ցուցած են անկարգութիւնները զսպելու հա-

—(76)—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ՖԷՐՆԱՆՏ

—Ինչպէ՞ս, չպիտի՞ գիտնամ իսկ թէ ո՞ւր էք. ի՞նչպէս, չպիտի գիտնամ այն վայրերն ուր կը ննջէք. ի՞նչպէս, չպիտի՞ կրնամ աչքս առջեւ բերել այն առարկայներն որք կը շրջապատեն զձեզ։

—Մտիկ ըրէք, ըսաւ Ֆէրնանտ, կը հասկնամ այս վերջին փափաքն. ինձմէ նամակ մը պիտի ստանաք որ պիտի բովանդակէ այս բոլոր մանրամասնութիւնները։ Այսպէս պիտի կրնաք վերտին տեսնել զիս մտքին աչերով, մինչեւ այն ժամն ուր մոռնաք զիս։

—Ո՛հ, ատիկա, բնա՛ւ, Ֆէրնանտ, բընա՛ւ։

—Լաւ, կը հաւատամ ձեզ, կամ հաւատալ կը ձեւացնեմ. և հիմակ որ ամէն բան ըսինք ընցուցինք, մնաք բարով, Մոռիս։

Մոռիս հառաչ մը արձակեց, այլ ըրթունքը չուզեցին բան մը արտասանել. իրենց աչերը միայն միմեանց պատահեցան, արցունքով թրջած։ Երկուքն ալ ըզգացին թէ միակ վայրկեան մը իսկ չէին կրնար երկարաձգել այս տեսակցութիւնը. Ֆէրնանտ ոտք ելաւ. Մոռիս գլուխը բարձին կրթնցուցած, թեւերն անկողնոյն վրայ տարածած, չփորձեց իսկ բռնել զնա Գրլխու վերջին շարժումը փոխանակեցին, և այս բաժանումն, որ յաւիտենական պիտի ըլար, տեղի ունեցաւ գիշերային անդորր հանդիսաւորութեան և համակերպութեան լռութեան մէջ։

ԻԶ

Վեհ զգացումները զօրաւոր հոգիներուս ապաստանարան և մեծ վշտերու մխիթարութիւնն են։ Սիրտը կը շուարի անդ և մտքին հանդարտութեան տեղ կ'առնու կամքին ձգտումը։

Մոռիս եւ Ֆէրնանտ այնչափ հզօրապէս քաջալերած էին միրար զգայական ամէն տպաւորութենէ զերծ փոխադարձ կրքի մը ճգամբ, որ, բաժանումէն յետոյ, երկուքն ալ զգացին այն անուշ հանդարտութիւնն որ երկրային ամէն զոհողութեան վարձատրութիւնն է։ Հիւանդը սեւեռուն աչերով մնաց դէպ այն դուռն որ փակուած էր Ֆէրնանտի վրայ, որպէս թէ փնտռէր այն լուսեղէն հեռքը զոր երկնից մէջ կը թողուն ասուպներն, որք թերեւս ուրիշ բան չեն բայց եթէ դրեչտակի մը անցքը։ Իսկ Ֆէրնանտ անդեւ քայլերով գնաց մինչեւ իր սենեակն. բայց հազիւ նրանցքին մէջտեղն էր հասած, իրեն ետեւէն լսեց թեթեւ քայլափոխներ եւ շրջագնեստի խշտիւն մը։ Կանգ առաւ, եւ միւնոյն վայրկենին, կրկին գիրկընդխա մանց մէջ սեղմեալ, լսեց պառնուհւոյն ձայնն, որ իր երկու աչերէն համբուրելով, կը գոչէր.

—Շնորհակալ եմ, հազար անգամ շնորհակալ։

Եւ Գլոթիլտի աւելի վեհերոտ եւ աւելի երախտագէտ շրթունքն, որք, Ֆէրնանտի ձեռքին վրայ դրոշմուելով զոր նա ի զուր կը ջանար քաշել, կը մրմնջէին.

—Օրհնեալ ըլլաք։

—Եւ դուք, ըսաւ Ֆէրնանտ, երջանիկ եղիք, և ձեր տան մէջ թողուցած երջանկութիւնս թող ինձ ներել տալ այն խռովութիւնը զոր հոն բերի առանց գիտնալու։

—Դուք հրեշտակ մըն էք, մրմնջեցին երկու ձայներն, և Ֆէրնանտ զգաց թէ ազատ էր իր ճամբան շարունակելու։

Իր սենեակը մտաւ, ծունր դրաւ, արտասանեց աղօթքը զոր իրեն սովրեցուցած էին իր մանկական տիոց մէջ, առանց ամենազդոյն անպատեան մտածումը զինք դարձնելու իր բարեպաշտական դիտաւորութենէն կամ արտաբերած խօսքերուն իմաստէն։ Ընդհանուր բանաձեւները սա վեհութիւնն ունին որ միշտ աւետարանական նպատակին կը ձգտին, որ ընդհանուր կարգապահութեան մը ներքեւ կը խոնարհեցնեն մարդկային հպարտութիւնը, միւնոյն հօր ամէն զաւակաց համահաւասար թշուառութիւններ կը յիշեցնեն և երկնային վարձատրութիւններ կը խոստանան՝ անկախ ընկերական ատիճաններէ։ Ամէն բան որ զմարդս կը բերէ քրիստոնէութեան եղբայրական հաւասարութեան, արդի ընկերութեան այս շուկէտին, վրիպարար ազդեցութիւն մը ունի, ինչ որ ալ ըլլայ հոգւոյն տրամադրութիւնն եւ մարդս աշխարհային ինչ դիրքի մէջ ալ գտնուի։ Մարդ բնաւ պարապ տեղը չէ որ հաւատոյ գործով մը կը միանայ այն մեծամասնութեան որ կը տառապի, կը հաւատայ եւ կը յուսայ, որովհետեւ երջանկութիւնը միշտ ուրիշներէն գալու է մեզ, եւ եսասիրութիւնն ամուլ ոչնչութիւն մ'է, Աստուծոյ տեսակէտով, ինչպէս եւ մարդկան ալ տեսակէտով։

Ֆէրնանտ իր երբեմն աղօթքն աւարտելով, ոտք ելաւ, ինչպէս երբեմն, միտքն ազատ, հոգին պայծառ, սիրտը սրբացեալ. պահ մը կանգ առաւ, չորս դին նայեցաւ անուշ եւ մելամաղձիկ ժպիտով մը, չալին մէջ փաթթուեցաւ, գլխարկն առաւ եւ թեթեւոտն իջաւ անդաստանն ուր իր ծառայն կ'սպասէր իրեն։

—Է՛հ, ըսաւ նշմարելով զնա, կառք մը գտա՞ք։

—Այո, տիկին, պատասխանեց ծառայն. հոս է, ուսէն քանի մը քայլ հեռի։ Բայց, կ'ամչնամ ըսելու տիկնոջ, անճոռնի անպտան կառք մը միայն կրցայ գտնել։ Կը վախնամ որ տիկինը չարաչար նեղուի հոն. սակայն, որովհետեւ ինձ ըսած էր թէ անպատճառ կ'ուզէ մեկնիլ...

—Լաւ, լաւ, ժէռմէն, ըսաւ Ֆէրնանտ, կէտ առ կէտ հետեւած էք հրահանգներուս։ Գիտէք որ այս կերպ գործելը կը սիրեմ։ Ապահով եղիք ուրեմն, ես շատ հանդիստ պիտի ըլլամ։

—Բաց ասելի գիշերը ցուրտ է, յարեց ծառայն, եւ տիկինն իր շալը միայն ունի, ո՛չ մուշտակ, ո՛չ գլխանոց, ո՛չ մեկնոց։

—Հոգ չէ, ժէռմէն, մեկնինք։

Այն եղանակն որով Ֆէրնանտ արտասանեց այս բառը, ծառային կ'արգելուր ո և է նոր դիտողութիւն։ Ուստի փութաց Ֆէրնանտի առջեւէն քալել, անդաստակէն ի գաւիթ և գաւիթէն ի պարտէզ առաջնորդելով զնա։ Տիկին տը Պառթէլի մէկ սպասաւորը բաց պահած էր պարտիզպանին տունէն քանի մը քայլ հեռի գտնուող պզտիկ դուռ մը, որ դաշտին վրայ կը բացուէր։

Այդ դրան սեմին առջեւ հասած ատեն, Ֆէրնանտ նշմարեց ժողովրդական կառքն որ իրեն կ'սպասէր։ Զին կ'երերցնէր իր բոժոժներն, և կառավարը ձեռքերն իրարու կը զարնէր տաքնալու համար։

Ֆէրնանտ, ի մեծ ամոթ ժէռմէնի, կառքը մտաւ, մէկ անկիւնը քաշուեցաւ, և ընդհուպ, իր մտածութեանց մէջ խորասոյզ, մոռցաւ անդուլ ցնցումները, որ ժոժներուն մենակերպ աղմուկն և կառավարին ազդեցիկ խրախոյսները։ Այդ ժամուն իր կենաց մէջ չափազանց ծանր դէպք մը տեղի կ'ունենար, և ինք ժամանակ չունէր խորհելու այդ մասը մունը դպատեհութեանց։ Մտքին այդ աշխատութիւնն այնչափ գործօն և հզօր եղաւ որ, ճամբուն բոլոր տեսողութեան միջոցին, մոռցաւ ցուրտն իսկ որուն համար ժէռմէն երկիւղ կը յայտնէր, և իր բնական տան առջեւ հասաւ առանց գիտնալու անցած ժամանակին տեսողութիւնը կամ ճամբուն հեռաւորութիւնը։

Սենեկապանուհիներն արթնցուցին։ Ֆէրնանտ չուզեց անկողին մտնել։ Լաւ կրակ մը և տաք ըմպելի մը վերտին տալուն նմա իր կորուսած տաքութիւն. յետոյ, սեղան մը, թուղթ, գրիչ և կաղամար բերել տուաւ իր մօտ, և գրեց իր նօտարին որ պատրաստուի անմիջապէս զինքն ընդունելու, ստիպողական գործի համար։

Լոյսը կ'սիպէր ծայր տալ։ Մինչդեռ ծառան նօտարին կը տանէր իր տրուելոյն թուղթը, զայն արթնցնելու հրամանաւ, Ֆէրնանտ իր շրջազգեստներուն ամէնէն համեստն առաւ, հանեց իր հագածն, եւ, այս կարճ արդուզարդն աւարտելէ յետոյ, հրամայեց իր սենեկապանուհւոյն որ մէկ քանի շաբաթուան ուղեւորութեան մը համար հարկ եղած ճերմակեղէնները պատրաստէ։

—Օ՜հ, Աստուած իմ, գոչեց սենեկապանուհին զարմացմամբ, տիկինն այսքան յանկարծական կերպով կը մեկնի։

—Ժամ իննին, պատասխանեց Ֆէրնանտ, կը փափաքիմ Բարիզն մեկնիլ։

—Եթէ տիկինը ջուրերը կ'երթայ, շարունակեց սենեկապանուհին, դիտել պիտի տամ որ ամառնային արդուզարդներէն բան մը աւարտած չէ դեռ։

—Ջուրերը չպիտի երթամ, արդուզարդի պէտք չունիմ։

(Շարունակելի)

մար· բայց կը վախնան թէ այս ծայրայեղութիւնը չուտով պիտի չվերջանան։

—Պէլգրատ, 28.—Անցեալ գիշեր հանդարտ էր· միայն մէկ դէպք գիշերը· բայց զօրքը չուտով զսպեց զայն։ Բազաքին գլխաւոր փողոցներն հսկողութեան ներքեւ են միշտ։

—Պէլգրատ, 28 մայիս.—Այսօր հանդարտ անցաւ։ Ըստ պաշտօնական տեղեկագրաց, բարեկարգութիւնը վերահաստատուած է ամէն ուրեք· քաղաքը սովորական երեւոյթն ստացած է։

—Վիեննա, 29.— Վիեննական լրագիրք երկարօրէն կը խօսին Պելկրատի դէպքերուն վրայ, և մինչեւ իսկ ըսպառնական լեզու մը կը գործածեն Սերպիոյ դէմ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ Ս· ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ

Ամէն· Ս· Պատրիարք Հայրն երեկ առաւօտ իւր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Վսեմ. Աբրահամ էֆէնտին, կայս· պալատ գընաց ի շնորհաւորութիւն Պայրամի տօնին։ Ն· Ամենապատուութիւն ընդունուեցաւ երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ, որդի մեծագոյա իւր շնորհաւորութիւնները մատոյց յատս կայս· գահոյից։ Վսեմ. սենեկապետը մատուցանելով զայնս Վեհ· Սուլթանին, եկաւ հաղորդել Ն· Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնն եւ կայսերական բարեւները։

Ս· Պատրիարք Հայրը նոյնպէս շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ արքունեաց հրամանատար Օսման փաշայի և կայս· պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշայի։

Ն· Ամենապատուութիւն կայս· պալատէն եկնելով ուղղակի Նշան-Թաշ գնաց ուր Պայրամի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոս Բեհմիլ փաշայի, Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշայի, Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի, դաղթականաց վարչութեան Նախագահ Եուսուֆ Բիլա փաշայի և ի Շիլլի Քաղաքապետ Մազհար փաշայի։

Ս· Պատրիարք Հայրն անտի Օրթագիւղ երթալով նոյնպէս այցելութիւն տուաւ Սպարապետ Ալի Սաիպ փաշայի, ի Տէֆթէրտար Մովլային Նախարար Հասան փաշայի և ի Պէպէք Դատական Նախարար Ճէվտէթ փաշայի։

Ն· Ամենապատուութիւն այսօր ևս այցելութիւն պիտի տայ միւս նախարարաց։

ՏՈՆՈՒՐՈՎ-ՔՈՐՍԱՔՈՎ ԾԴԶՄԻԱՆԻՆ

Էջմիածնէ հասած նամակներէն կը տեղեկանանք թէ Կովկասու կառավարչապետ իշխան Տոնտուքով-Քորսաքով մօտ օրերս կ'սպասուի ի Մայր-Աթոռ, ուր պիտի երթայ ի փոխադարձ այցելութիւն Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսին։ Կը կարծուի թէ այդ այցելութիւն օգտակար արդիւնքներէ զուրկ պիտի չմնայ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԱՄԵՆ· Ս· ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ Ի ԵՆՃԱ

Այս առաւօտ Եաֆայէ հեռեւեալ հեռագիրն ստացանք մեր Մասնաւոր Թղթակցէն։

ԵՆՃԱ, ՈՒԷՔՐ, 19/31 մայիս, ժամ 7

Այս շաբաթուան առաւօտ Գեր· Խորէն Նար-Պէյ արքեպիսկոպոս հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Աղէքսանդրիոյ Ս· Յովհաննու Պետրոս եկեղեցւոյն մէջ· միջոցին Տ· Յարութիւն Պատրիարք և իւր ուղեկիցները ճաշեցին Վսեմ· Պօղոս փաշա Նուպարի տունն։ Հինգշաբթի մեկնելով Աղէքսանդրիայէն, ուրբաթ հասանք Նաֆա, ուր Հայ, Յոյն և Լատին եկեղեցականութիւնը փառաւոր ընդունելութիւն մը ըրաւ Երուսաղեմի Ամեն· Պատրիարքին։

Անցեալ տարի ծանուցուած էր թէ Ս· Էջմիածնայ Գէորգեան Ճեմարանի տեսուչ Մեծ· Պ· Արշակ Նահապետեանց, փափաք յայտնած էր եկեղեցական կոչում ընդունելու։ Վերջին լուրերէն կը տեղեկանանք թէ մերձակայ Կաթուղիկէ Էջմիածնի տօնին, յունիս 11ին, վարդապետ պիտի ձեռնադրուի Մայր Աթոռոյ մէջ։

Մագիստրոս Տ· Գաբրիէլ Ա· քահանայ Պատկանեանի քառամսօրեայ հոգեհանգստեան յիշատակը պիտի կատարուի վաղը ի Ս· Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ Բերայի, և Տ· Յովհաննէս Ա· քհնյ· Մկրտեան յատկապէս պատարագի խորհուրդը պիտի կատարէ, և Գեր· Գարեգին Սրբազան Սրուանձտեանց պիտի քարոզէ հանդուցեալ արդիւնաւոր քահանային բարեմասնութեանց վրայ։

Վաղը, մայիս 21, Թօփ-գարուի Ս· Նիկողայոս եկեղեցւոյ դպրաց դասու հաստատութեան տարեդարձի հանդիսական օրը լինելով, Գեր· Տ· Մաղաքիա եպիսկ· Օրմանեան հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ ի հանգիստ հոգւոյ թաղին հանդուցեալ դպրապետաց, դպրաց և նընջեցելոց նոցին։

Ատաբազարի խնդիրն հետզհետէ մեծ կարեւորութիւն ստացած ըլլալով, այս առուր թուով կը հրատարակենք այդ խնդրոյն վրայ մեր աշխատակից Հէրոդի յօդուածն, որուն վերջի մասն ընտիր խորհրդածութիւնները մանաւորապէս մեր գաւառացի ազգայնոց ուշադրութեան կը յանձնենք։

Ամէն· Ս· Պատրիարք Հայրն հետեւեալ կոնդակն ուղղած է Դպրիպաշեան Որբանոցին։

ԽՈՐԷՆ ԾԱՌԱՑ ԵՒՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՇՆՈՐՀԻՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ· ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՎԵՐԱՏԵՍՈՒՈՂ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎԻՃԱԿԱՑ·

Ցորվէ ժամանեալ հասցէ ողջոյն և օրհնութիւն առ ամենայն մաքրակենցաղ աշակերտուհիս որդացեալս ի հօրէ և ի մօրէ եւս եւ յարմիցս պաշտօնեայս ներքինս Գալփայեան Որբանոցի հոգեւոր որդեակս սիրեցեալս ի Քրիստոս կալ և մնալ միշտ պաշտպանեալ ընդ ամենախնամ աջով Աստուծոյ, պաշտպանութեամբ ամենեցուն Սուրբ Աստուածամօր և ընդ հովանեաւ աստուածընկալ կենսաբեր Խաչի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ամէն։

Առաքինի և բազմավաստակ Մայր Ձեր Սրբուհի Գալփայեան վաղ քան զհասակ կենացն ծերացեալ առ բազում տառապանաց աշխատութեան զոր կրէր ի հաստատութիւն Որբանոցիդ և առ բարւոք խրատնամս որրացելոյդ, և անկանելով ի մահիճ հիւանդութեան տնկարացաւ յայտմ հետէ կատարել զպարտս մայրութեան, և տընօրինել ինքեան ձեռօք զամենայն զոչխս մատակարարութեան աստուածամատնեն ձերոյ, վասն որոյ առանձին թղթով աղաչանաց խնդրեաց յինէն ըստ տասնեւերորդ յօդուածոյ կտակին հաստատելոյ ի Պատրիարքարանէս կարգել իւր տեղակալ Մայրապետ զաշակերտն իւր և զայնկից զ'Երանուհի կոյսն Յովհաննէսեան արժանի եթէ՝ ըստ հասակին հասունութեան և եթէ՝ ըստ զարգացեալ կրթութեան։

Արդ, ի գլուխ ամենայն՝ պաղատելով ընդ ձեզ առ Աստուած զառողջութիւն թանկագնի կենաց աքանչելի մօր Ձերոյ, և յուսացեալ՝ եթէ պարգեւեսցէ Աստուած ի բազում ողորմութենէ վայելել ձեզ դեռ եւս ամս շատ ի մայրական բազմագորով խնամս նորա՝ հաստատեմ զյիշատակեալն Երանուհի Յովհաննէսեանի պաշտօն տեղակալութեան, և պատուիրեմ զի որո՛վ որդեական բարեպաշտութեամբ սիրէիք և պատուէիք զառաջին Մայր ձեր Զորբուհի, նովին սիրով և ակնածութեամբ պատուեցէ՛ք զտեղական նորա զերանուհի Յովհաննէսեան և հնազանդ լինիցիք հրամանաց նորա իբրեւ մայրապետի ձերոյ։

Յիսուս Քրիստոս ամենափրկիչն և ամենաբարերարն Աստուած պարգեւեսցէ բժշկութիւն հիւանդացեալ մօր ձերոյ, կարողութիւն տեղակալի նորա, զգաստութիւն և շնորհ խնամատութեան ամենեցուն ձեզ սիրելեացդ, ամէն։

Տուեալ ի Պատրիարքարանի Հայոց Կ· Պոլսոյ յամի Տեառն 1889 եւ ի մայիսի 15 թիւ Կոնդակ 32

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ· ԽՈՐԷՆ

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Վսեմ· Տ· Սրբուհի Տիկնոջ Ձեր փաշա յ'անուն Որբանոցիս բարեսիրաբար կատարած հանգանակութենէն այս անգամ եւս բարեհաճած է զրկել 26·20 օսմ· ոսկի Բ· արգիւնք։

Վսեմ· Տիկնոջ ձեռնարկած սոյն մարդասիրական հանգանակութեան համար այս առթիւ եւս կրկնելով իմ և որբոցս սրտագին երախտագիտութիւնները, կը փութամ նաեւ իմ և անոնց խորին շնորհակալութիւններն հրապարակաւ արտայայտել բոլոր բարեսիրտ նուիրատուաց, որք իրենց սոյն դրամական աջակցութեամբ կը սիրեն մխիթարել ո՛չ միայն զիս այլ և համայն կարեկցութեան կարօտ որբերս։

Ցուցակ Բ. հանգանակութեան

Առաջին հանգանակութենէն ոսկեդրամ	7500
Վսեմ· Օրիորդք Վահան	150
Զեռամբ Մեծ· Ստեփան էֆ· Գալաշեանի	1000
Մեծ· Ղուկաս էֆ· Եսայեան	200
Բարեպաշտ ոմն	220
Մեծ· Յովսէփ էֆ· Գավաֆեան	100
Վսեմ· Տիգրան » Եուսուֆեան	100
Մեծ· Աւետիս » Եօրտանեան	100
» Յարութիւն » Ալանեան	50
» Զենոբ » Կէօչէեան	50
» Հրանտ » Ասատուր	50
» Օ· » Եսայեան	50
Բարեպաշտ ոմն	50
Գումար	9620

Որով մնամ յաւէտ շնորհապարտ

ՍՐԲՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ
ՆՇԱՆ-ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ
Հիմնադիր-Մայր Աղջկանց
Հայանուն Որբանոցի

Ֆրանսայի երեւելի կաճառորդ Լուսնէյտ Լէրկուվէի «Կանոնց բարոյական պարտականին» կամ

ԲԱՐՈՅԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԶԿԱՆԱՆՑ

գիրքն՝ որ անուանի հեղինակին գլուխ գործոյն է և համայն Ֆրանսայի և արեւմտեան Եւրոպայի մէջ մեծ հռչակ հանած, այս անգամ հայ լեզուով ի լոյս կ'ելնէ աշխատասիրութեամբ բարեյիշատակ հանգուցեալ տիկին Թադուհի Ս· Մելիք-Աղաթանցի և հրատարակութեամբ «Բիւզանդեան Դրատան»։ Գիրքը կը պարունակէ ընդհ· տեսութիւն մը հեղինակին կոչմանէ, գեղեցիկ յառաջաբան մը դրեալ Մեր-ինչէ զոր ժամանակին Աբէլեան մասամբ հրատարակեց, թարգմանչին վերադրեալ պատկերը, և 500 երեսէ բաղկացեալ ընտիր տպագրութեամբ եւ ընտրելագոյն պարունակութեամբ աշխատութիւն մը՝ արժանի ամէն հայու ընթերցասիրութեան և գեղեցիկ սեռին կատարելագործութեան ամենայնիւ ամէն անհատի գնահատման։

ԳԻՆ 15 ՂՐՈՒՇ

Վաճառման կեդրոնատեղին է «Բիւզանդեան Դրատուն», Ղալաթիա, Սեզրոս խան թիւ 5, որ բաց է ամէն երեքշաբթի և ուրբաթ, իսկ միւս օրերը առաւօտ և երեկոյ միայն։ Կը ծախուի նաեւ Պոլսոյ ամէն հայ գրավաճառաց քով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԼԼԱՄԼԸՔԸ

Սէլամլըքի տարարողութիւնը մեծ շքով տեղի ունեցաւ երեկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վ.Հ· Սուլթանն հանդիսաւոր կերպիւ միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս· պալատ վերադարձաւ մի և նոյն հանդիսիւ։

Կայս· մանաւոր Արկեղ պաշտօնատան մէջ կը դանուէին դեսպանք և այլ օտարազգիք որք Սէլամլըքի տարարողութիւնը դիտելու եկած էին։ Վ.Հ· Սուլթանին կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը այդ պաշտօնատունը դնաց և յանուն Ն· Վ.Հմտութեան հարկ եղած մեծարանքները մատոյց անդ դտնուող հիւրերուն։

ՅԻՐՏԻՆԱՆՑ ԻԾԻԱՆ

Սոֆիայէ կը հեռագրեն թէ հինգշաբթի օր ի Պուլկարիա և յԱրեւելեան Ռումելի մեծ խրախճանութիւնք կատարուեր են Ֆէրտինանտ իշխանի անուան տարեդարձին առթիւ։ Ի Սոֆիա ժամանած հեռագիրք կը ծանուցանեն են թէ այդ տօն ամէն ուրեք մեծ փայլով տեղի ունեցեր է, նախընթաց տարուընչ աւելի չքով և հանդիսաւորութեամբ։

ԹՐԱՄՈՒԼՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ Թրամուէյից ընկերութեան բաժնետէրաց 19դ ընդհանուր ժողովը տեղի ունեցաւ այս շաբաթուան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ընդ նախագահութեամբ Պ· Բ· Լուսարարի։ Կանոնադրեալ ձեւակերպութիւններէ յետոյ ժողովին կատարեալ օրինաւորութիւնն հաստատուելով, կարդացուեցաւ վարչական խորհրդոյ տարեկան տեղեկագիրը։

Բոլոր գծերուն խառն հասոյթն եղած 1888 ին 58,077·23 Օսմ· ոսկի, այսինքն գրեթէ հաւասար նախորդ տարեշրջանի հասոյթին։ Այս ցոյց կուտայ թէ Ընկերութեան գործերն ըզգալաբար կը դիմեն դէպի յաւելումն։ Այս գծերուն վրայ փոխադրեալ ուղեւորաց թիւը կը հասնի վեց միլիոնի, այսինքն ամիսը 500,000։ Այս վիճակագիր, քանի մը տարի առաջուան վիճակագիրներուն բազդատմամբ, ակներեւաբար ցոյց կուտայ թէ հասարակութեան մեծամասնութիւնը կը վարժուի թրամուէյից գործածութեան, օրական երթեւեկութեան համար։

Ղալաթիա-Շիշլիի գիծը տակաւին հասած չէ ակնկալեալ բարգաւաճման։ Վերին գեղեցիներն ամէն օր կը զարդարուին նոր բնակարաններով, և երբ թաղերն ամբողջապէս կաղմուին անդ, այդ գծին վրայ գործառնութիւնք հարկաւորաբար աւելի մեծ պիտի ըլլան և պիտի վարձատրեն այն մտադուլ ցոհողութիւնները զոր ընկերութիւնն ի գործ կը դնէ այդ գծին յանձնաձման համար։ Նշանակելի բարւոքումներ մտցուած են միւս գծերուն երթեւեկին մէջ, մանաւորաբար Աղսպ Դարու-Օրթագիւղի գծին վրայ, որ ամենէն աւելի ուղեւոր կը փոխադրէ։

Ցանձնաձման ընդհանուր ծախքերն հանելէ, 636 բաժիններ ջնջելէ և դըլխավճարներն ընելէ հոգ, այս տարեշրջան կը թողու 10,000 օսմ· ոսկւոյ զուտ հասոյթ մը, որ աւելի եւս շատ պիտի ըլլար եթէ Ընկերութիւնը չհարկադրուէր փոխել իր երիվարաց մեծ մասն, որք վարկուած էին մայրաքաղաքիս մէջ ճարակալ ընելու։ Ներկայ տարավոխիկ հիւանդութենէն։

Ի մի բան, դրամագլխին ատիճանաբար զեղչման դրութիւնը, զոր Ընկերութիւնն յառաջ կը վարէ ժամանակէ մը ի վեր, ապագային սքանչելի արդիւնքեր տալու սահմանեալ է, գործառնութեանց արագ յաւելմանն հետ։ Ուստի Ընկերութեան կացութիւնը կրնայ նկատուիլ իբր կարի գոհացուցիչ։

Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց հաշիւները, գլխավճարն և վարչական խորհրդոյ հրաժարեալ երկու անդամց՝ Պ· Պ· Տ· Բասրալլի և Ժ· Անտուասիտիսի վերընտրութիւնը։ Պ· Այէքսանտր Բալլի, որում առժամպէս յանձնուած էր հրաժարեալ Պ· Սալոմոն Ֆէրտինանտէզի պաշտօնը, վերընտրեցէք վարչական խորհրդոյ անդամ անուանուեցաւ։

——

ՀՈՒՆՁՔԸՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ Ի ՌՈՒՄԵԼԻ

Հունձքը մէկ քանի օրէն պիտի սկսի ի Պուլկարիա և յԱրեւելեան Ռումելի։ Դարձեալ, որ բացարձակապէս լաւ է, հասունցած է, և երբ սոր հունձքն աւարտի, ցորենն եւս, որ նոյնպէս լաւ արդիւնք կը խոստանայ, հասունցած պիտի ըլլայ։ Երկրագործք վճռած են սակայն արմտեայ հրապարակին անկեալ դներէն։ Այս անկումի կը վերագրուի երկաթուղեայ անցագնոց բարձրացման։ Կրկին ։էնի արժէքը 25 զրուշի իջած է, գին մը որ այսչափ ստորին եղած չէր բնաւ։ Մշակողք վճռած են այնու զի երկաթուղեայ ծանր սակագինը կը չեզոքացնէ բնութեան առատ պարգեւները։

——

ԲԼԷՐԻԼ ՇՈՒԵՆԱՒԸ

Ֆրանսական դեսպանատան պահակ Բէրէլ շուեն, որ վերջերս կայսրէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ, Թուլչայի մօտ տեսնելով Լայտի Հէլլոշուեն որ աւարին վրայ իրեր էր, օգնութեան փութացեր է նմա և քանի մը վայրկենէն ջուրին երեսն հաներ է վտանգեալ շուեն։

Բարիզի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Բէրէլի հրամանատար Կոմն Լը Նէրվու որ Գառֆոռ Ալշանեանի նաւատորմին Էրզրում թնդանօթակրին հրամանատար անուանուեր է։

——

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ

Նիկոմիդիայէն մայիս 28 թուականաւ կը գրեն առ Լ· Հերալտ·

Տեղական լրագիրք ժամանակ ադ ժամանակ կը աւազակութիւններուն խմբին շահատակութիւններն, այլ մանաւանդ ընթերցողք զուարճացած ըլլալու են կարդալով այն պատմութիւնն որուն թատերավայրն էր Քուրճալը գիւղը Թաշ-Բէօփրիւ գաւառակին մէջ, և ուր աւազակները, մղկիթին մէջ հաւաքուած գիւղացիները պաշարելէ յետոյ, կողոպտեցին գիւղին բոլոր տուները։ Սակայն սոսկա բնաւ զուարճալի չէր հեղ գիւղացւոց մէջ։ Ներեցէք որ աւազակաց մէկ ուրիշ շահատակութիւնը պատմեմ, որք իրենց բնակավայրն հաստատած են քանի մը շաբաթէ ի վեր Շիլիի շրջակայքը։ Գուարավաճառ Քրիսթօ անուն անձ մը հանգարտաբար նստած էր իր դռոմին մէջ, երբ աւազակները շրջապատեցին զինքն և հրամայեցին փրկանք մը վճարել։ Ըստ որում այդ խեղճը քանի մը ամիս առաջ 50 ոսկի վճարած էր արդէն աւազակներուն, մերժեց համակերպիլ։ Ցայտնեամ բռնեցին զինքը, քառասուն ոսկին գողցան և այնչափ անդթաբար ծեծեցին, որ երբ տուն դարձաւ՝ հոգին ուանդեց։

Աւսպիկ ինչեր կը պատահին այս դաւառին մէջ, այլ կը հաստատեմ թէ մէկ ծանօթ չարագործութեան փոխարէն՝ գործուած հինգ շահատակութիւնք կան որոց վրայ չխօսիր, աւազակներուն ազգամ սարսափին պատճառաւ։ Երբ կը խորհուի թէ այս հռչակաւոր հրոսախումբը տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունի, թէ բացի այնչափ ոճիրներէ, սպանված է ոստիկանութեան գնդապետ մը և առնուազն հինգ ոստիկան, թէ յիշեալ գաւառակին ժողովուրդը վճռած է, երբ այս ամէնը կը նկատէ մարդ, կ'ընսմ, կը համարձակիմ ձեր լրագրոյն միջոցաւ կոչում ընել ձեռնհաս իշխանութեանց, որպէս զի վերջ տան այս կացութեան և այսպէս բացարձակ թշուառութենէ մը ազատեն Փոքր-Ասիոյ մէկ գեղեցիկ գաւառն և խաղաղ ժողովուրդ մը։

——

Պայրամի արարողութենէն յետոյ, Վ.Հ· Սուլթանը Լիվայոմէթան ատիճան շնորհեր է Իւր հրգանակաց պետ գնդապետ Թահիր պէյի, եւ երկրորդ կարգի Մէճիտիէի պատուանշան՝ Բերայի ոստիկանութեան խորհրդական Պ· Պոնէնի։

—Վերջին թղթաբերով առնուած Այտընի, Ատանայի և Հալէպի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ յորդառատ անձրեւներ տեղացեր են այս երեք գաւառաց մէջ։ Հունձքը լաւ կը թուի։

—Այս երեքշաբթի օր առաւօտեան ժամ 10½ին Հայտար-փաշայէն ի Բէյնիք մեկնող թիւ 3 կառախումբը գծէն դուրս ելեր է Գարթալ առէլ։ Վակոնները ճամբուն վրայ մնացեր են, այնպէս որ ոչ է վնաս չէ եղեր։ Ուղեւորք այդ գիւղն իջեր են։

—Սէլանիկի սերպական նոր հիւպատոս Պ· Քրիսդիչ այդ քաղաքն հասեր և իր պաշտօնին գլուխն անցեր է։

—Եօթն մարտանաւերէ բաղկացեալ անգլիական նաւատորմ մը, ընդ հրամանատարութեամբ ծովակալ Անդոնի Հոսքինկի, Մալթայէն յունական ջուրերն հասեր է և ի մօտոյ պիտի այցելէ Միջերկրականի զանազան նաւահանգիստները։

—Վեհ· Սուլթանին հրամանաւ, Էվքաֆի նախարարութիւնը ծանուցած է Ադրիանուպոլսոյ կուսակալին թէ քաղաքին զինուորական ջաղացքին հասութենից կէսը պիտի յատկացուի տեղւոյն վարժարանաց։

—Դանուբի միջազգային յանձնաժողովոյն երկրաչափ Սըր Զարլզ Հարդէի, որ մայրաքաղաքս եկած է, պիտի զբաղի ներ Վառնայի եւ Գուրկազի նաւահանգստաց շինութեան ծրագրոյն նախապատրաստութեամբ։

ՏՕԲԹԼՕՌ ՄԻՆԷՃԵԱՆ

Ըստ առաջնոյն, ամէն երկուշաբթի և հինգշաբթի, կէս օրէ վերջ, կը գտնուի ի դեղարան Վարդանեան, Կ· Պոլիս, Եէնի ճամի թիւ 12· 507 1—4

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ բղխունք գլխու մէջ· Մինչդ իւր տան մէջ բուժելու զայնս, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն· 30 սանթիմ ղրկելով կ'ստացուի 132 երեսոյ պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ 18
M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 20 մայիս
Դահեկան

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ		
8 ամիս Լիսեռայի վրայ (Պանքայի)	110	1/4
3 » » » (վճռական)	109	7/8
8 » Բարիզի » (պանքայի)	22	92 1/2
» » » (վճռական)	23	
Օսմանեան Քոնսոլիտէ		
Երեկ երեկոյ գոց· (Մինչ· Ս· Սէրի	18	
Պօրսային գոցուելէն վերջը »	18	
Բէրայի մէջ »	—	—
Աւաւտուն բացուեցաւ »	18	
կէս օրին »	18	1
ԻՍԹԻԴԱԶԸ ՏԱՍԻԼԻ		
Երեկ երեկոյ	48	7
Այս առաւօտ	48	7
կէս օր	48	
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԼԹՈՅ		
Փոխառութիւն Ա· Սէրի	29	
» Բ· »	17	
» Գ· »	18	
ԲԱՆԿԵՏՈՄՍԿ		
Օսմիէթէ ժէնէրալ Ադէլ Լբ·	4	28
Քրեսի ժէնէրալ Օսմ· »	9	16
Պանք տը Գոնս » »	7	28
Սօս· Շանմ է վալէօր » »	4	35
Թրամուէյ » »	485	
Բանքէ երկաթուղի Ֆր·	65	
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ »	—	—
Բանքեթուղի Լավրիսի »	102	
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Օսմանեան ոսկի ղրշ·	100	
20 ֆրանքոց »	87	35
Անգլիական ոսկի »	110	27
Իմպերիալ »	90	25
Քրիմիկ »	51	20
Լուսպլի թղթագրամ »	8	58
» արծաթ »	77	25
Մէճ· արծաթ· (տարբ) »	169	
Վիեննայ »	104	
Լինդնոյ »	104	
Մարսիլիա »	102	
Թասիլիէ »	9	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 31 Մայիս ժամ 5 վայր· 45 երեկոյ

Անգլ· քանսոլիտէ	98	1/16[?]
Օսմ· » Սէրի Դ· բացուեցաւ	16	1/4
» » » գոցուեցաւ	16	3/8
» » » Ա	28	3/4
» » » Բ·	16	3/4
» » » Գ·	16	1/4
Օթման 1871	94	1/4
Փոխառութիւն 1877	101	1/4
Պանք Օթոման	11	3/4
Ռուսական փոխառ· 1873	102	7/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիտէ)	91	3/4
» պանմա· (բրիվիլէժիէ)	104	
Տպրա Սանիէ	85	5/8
Տօմանիայ փոխառ· Ռօչիլտ	105	
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	374
Վիեննա, 31 Մայիս, ժամ 4 երեկոյ		
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118	95
Օսմանեան երկաթուղի	36	50
» Բէմիի բաժնեթուղթք	114	
Բարիզ, 31 Մայիս ժամ 3 վայր· 45 երեկոյ		
Ֆրանսական Ռանթ ½ %	104	65
» » 3 %	86	85
Օսմանեան քանսոլիտէ Սէրի Դ· բացուեցաւ	16	57 1/2
» » » գոցուեցաւ	16	42 1/2
» » » Բ·	—	—
» » » Դ·	16	25
Օսմանեան երկաթուղի	65	50
» Բէմիի բաժնեթուղթք	510	
Պանք Օթոման	547	50
Գրեթի Լիոնէ	685	
» Ֆրանսէ	1387	25
Գոնդուսա մ'Լյոնդոնդ	90	
Սուէզի ջրանցք	2350	
Ռուսական 5 % 1877 թ·	—	—
Իտալական Ռանթ	97	25
Սպանիական (արտաքին)	76	
Եգիպտական միացեալ	462	50
Բրիօրիթէ Թիւրք	460	
Հելլենական 5 %	480	
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	17

— —

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱ

Լոնտոն, 31 մայիս

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ·

Պատրաստ մետաղադրամ— յաւելում—անգլ· ոսկի · · · ·	6,000
Պանքնոթք ի պահեստի— նուազում—անգլ· ոսկի · · · ·	208,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր—յաւելում—անգլ· ոսկի ·	93,000
Պահեստի դրամոց հանգամանութիւնն յանձնառութեանց հետ—	42 ½ %

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ, 19 մայիս

Աբէ-Էլէի 16 մայիսի թուոյն մէջ կը կարդանք տեսուչ Մեծ· Կարապետ էֆ· Իւթիւճեանի տեղեկագրոյն մէկ մասն հրատարակուած և անդ ի մէջ այլոց յայտարարուած էր թէ Հոխիսիմեանց վարժարանին յառաջդիմութեան նպաստած է նաեւ Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին տեղափոխումն, որով «Հոխիսիմեանց վարժարանին դէմ մղուած անտեղի և վնասակար մղումը վերջ դտած էր։»

Սոյն զարմանալի բացատրութեամբ ի մէջ բերուած անցեալ մի խնդիր, ապիթ կ'ընծայէ մեզ միանգամ ընդ միշտ հրապարակաւ ուղղել այս սխալ կարծիք։

Սկիզբները այս մրցումի բառը, երբեմն խնդրոյ նիւթ եղած էր· սակայն ձեռնհաս անձինք, ի մէջի այլոց ազգային առաջնակարգ դաստիարակ ողբացեալն Իսէֆ-ճեան էֆէնտի, յետ ի մօտոյ քննելու երկու վարժարանաց ուղղութիւնն, բացարձակապէս յայտարարած էր թէ բոլորովին տարբեր հանգամանք ունին սոյն երկու դպրոցներ։

Ընկերութեանս անդամուհեաց մեծագոյն մասն Հոխիսիմեանց վարժարանի նախկին սանուհիներն լինելով, իրենց մայր վարժարանին դէմ մրցելու գաղաբարն՝ ինքնին գոյութիւն չէր կրնար ունենալ և երբ երջանկայիշատակ Ներսէս Սրբազան Պատրիարք, նորա յաջորդ Երուսաղեմայ արդի Պատրիարք Յարութիւն Սրբազան ի մօտոյ տեղեկութիւն ունենալով երկու վարժարանաց մասին իրենց բարձր հովանաւորութեան ներքեւ առած էին ընկերութիւնս· երբ Հոխիսիմեանց վարժարանի հիմնադիր և խնամակալուհի մեր ողբացեալ մայրն Տիկին Նազլը Վահան ցմահ վարեց ընկերութեանս Ատենապետութիւնն· երբ պաշտօնական ամէն մարմինք, Ուսումնական պատուարժան խորհուրդք ամէն պարագայի մէջ աջակցեցան մեզ, սոքա քաջալեր չի կանգնեցան անչուշտ ազգային ուրիշ վարժարանի մը դէմ մղուած անտեղի և վնասակար մրցման մը։

Քանիցս ազգարարած ենք արդէն մեր տարեկան տեղեկագրոց մէջ թէ ընկերութեանս վարժարանը, իւր առաջին տարիները, շատ խոնարհ դիրք մ'ունենալով, և ընկերուհեաց մէկ մասն անդ դասախօսել ստիպուած ըլլալով, նոցա անմիջական հսկողութեան ներքեւ գտնուելու անհրաժեշտ պէտքը պատճառ եղաւ սոյն վարժարանին յ'Օրթաքէօյ հաստատման· այսօր շնորհիւ ազգին քաջալերութեան կարող եղած է ընդարձակել իւր գործ և փոխադրել վարժարանն բազմահայ մի կեդրոն, իսկ Հոխիսիմեանց վարժարանն ինչպէս ազգային ամէն վարժարան կրնար փայլիլ և նեմմանալ իւր մօտ ուրիշ վարժարան մը ունենալէն բոլորովին անկախ պատճառներով, և ասոր ճշգրիտ ապացոյցն է թէ ընկերութեանս վարժարանին տեղափոխումէն բաւական առաջ իւր նախկին փայլն վերստացած էր, շնորհիւ իւր անձնուէր խնամակալուհեաց անխոնջ ջանից, որոց միայն պէտք է վերագրել վարժարանին յառաջդիմութիւնն։

Ի դիմաց Գործ· Ժողովոյ Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան

Վ· Ադենաքրէ Ադենագիր
Ն· ՍԻՄՃՕՆԵԱՆ Զ· Ս· ՖԷՆՏՐԳԼԵԱՆ

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՕՐԱԳԻՐ

Ատաբազարի երկու խնդիրները· — Գէորգ էֆ· Շերիրեան· — Խայթուած մը մեր գաւառացի եղբարց· — Վերջին միջոց մը ալ·

Ատաբազարի խնդիրը՝ հինցած օրագրիս թարմութիւն կը բերէ, ուստի սկսիմ։

Առաւօտուն (ապրիլ 8) Ս· Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ խորհրդարանի մէջ

բոյուններն արդէն տուած է եղեր։ Խօսք մին ալ խորհրդարանին մէջ ուժգին կը հնչէր թէ ի՞նչ կը նշանակէ երբ Առաջնորդն «հրաման կ'ընեմ» կ'ըսէ, մինչդեռ դատաւորն ալ այսօր այդ բառը չարտասաներ։ Հակոյց որ ասոնց կարծեօք Առաջնորդութիւն ոչինչ էր։ Ոչ, սիրելիք։ Եպիսկոպոս մը՝ որ ասօր 50-60000 հոգւոյ վարկն ունի յանձին, Ազգինդիսանորդութիւնն և ներութեան մէկ հրովարտակն ի ձեռին, եւ 18 տարիներէ հետէ կը ծառայէ անբասիր վարուք և անկաշառ կենօք, բնականաբար պէտք չէ նկատել հասարակ մարդ մը։ Առաջնորդն իր իրաւասութեան սահմանին մէջ կը «հրամայէ» յանուն Ազգին ու Տէրութեան։ Ս։ Հրեշտակապետ թաղի խորհուրդը ցայս ըմբռնած չէր, և ինք կը չնչէ—իր պատմութենէն դատելով—վարդապետին պաշտպան կուսակցութեան գլուխը։

Այս խորհրդոյ կը պատկանի ընծայացուին ինդիրն ալ։ Երբ երկու քահանայացուց ընտրութիւնը կ'ընդունուի Առաջնորդ Հօր կողմանէ, Հրեշտակապետի թաղ. խորհուրդը կ. Պոլսէն կը կոչէ Արիստակէս(*) Վարժապետեան։ Այս խելացին, որ կարծեմ թէ բաւական անզգոյշ վարուած է, հակառակ Ս։ Առաջնորդ Հօր իրեն տուած պատուէրին, միանգամ երթալ գալէն եառը՝ իր ունեցածներն հոս կը ծախէ կը ծախիկէ և կը մեկնի Առաքաղար՝ հրաւէր ալ ընելով իր մտերմաց ոմանց և ծանօթից որ այս ինչ օր իր օժման հանդիսին ներկայ գտնուելու փութան։ Եւ սակայն երբ նոյն օրը կ'որոշուի և ըստ այնմ լուր կը տարածուի ժողովրդեան մէջ, 60-70 ստորագրութեամբ հանրագրութիւն մը կը մատուցուի Ս։ Առաջնորդ Հօր՝ հակառակը խնդրելով։ Եւ որովհետեւ մեր եկեղեցին նոյն իսկ ժամուն իրաւունք տուած է իր հաւատացեալց պրծնել է և անարժան բառերը լսեցնելու, ընծայացուին ինդիրն ինքնին ջուրը կ'իյնայ, և Տիրացուն հոն կը մնայ 7-8 ամսոյ չափ։ Թաղ. խորհուրդն որ բաւական անփոյթ գտնուած էր խնդրոյն սկզբնական մասանց մէջ, այդ անյաջող ելից առջեւ իր արժանապատուութիւնը վիրաւորեալ կը գտնէ, ուստի երբ Նազարէթեանի խնդիրը վրայ կը հասնի, իր սրտին մխուռքը, տակաւին տա՛ք տաք, հոն կը սփռէ քարիւղի պէս, և ժողովրդական կուսակցութեան մը հանքածուին է կը բռնկի։ Ասոնք էին մեր նիւթերն, և լաւ տպաւորութիւն չընդունեցայ Ս։ Հրեշտակապետի խորհրդարանին մէջ, թէեւ բաւական լաւ հայերէն կը խօսուէր։

Կանխաւ խնդրած էի որ, եթէ կարելի է, տեսնեմ Կեդրոնականին բարձրագոյն կարգի ուսանողները։ 6-7 հոգի եկած էին։ Սիրով ողջունելով՝ իրենց ուսումնական ընթացքի մասին տեղեկութիւններ առի։ Եւ որովհետեւ կ'ըսէին թէ այդ աշակերտք պիտի ցրուէին Նազարէթեանի մեկնելէն ետքը, — անշուշտ թելադրութեանց տակ, որպէս թէ ալ ո՛չ ոք կարող պիտի ըլլար զիրենք գոհացնել,— յորդորեցի որ իրենց ընթացքը շարունակեն և կեդրոնականին կեանքը չի վտանգեն մրցկայցդ օրերու մէջ։ ազգին մէջ բնաւ լաւագոյն ուսուցիչ չի պակսիր, մանաւանդ անկեղծ ուսուցիչ։

Ալ վար կ'իջնենք։ մեր քով է Ս։ Հրեշտակապետ եկեղեցի։ փառաւո՛ր և մեծ չինուած մը։ Օգնն ամպոտ էր և օրն Աւագ-Ուրբաթ։ զովացիկ սիր մը ցօղաթուրմ հոսանքով կը փարէր մեր երեսին ու ճակտին։ Ցաճարէն ներս կը մտնենք։ չունեցայ նոյն օր, — ի՛նչ մեղքս պահեմ այն անուշ հոգեկանութիւնը զոր կ'ունենայ մարդ կրաւորաբար երբ առաջին անդամ սրբարան մը կը մտնէ։ նոյն երեկոյ այդ տաճարին բարձր կամարներուն տակ՝ կուսակցութեամբ ու անարդ կրքերով քայքայուած ոգիք՝ Քրիստոսի թաղման յուզարկաւոր պիտի ըլլային։ Այն օրէն ցայսօր ինքնին կը հարցնեմ թէ եկեղեցեաց մէջ կենդանիներէ՞ն աւելի կ'ազդուի մարդ թէ անշունչներէն։ — քարէն, խաչէն, պատկերէն, խորանէն ևայլն...։

Մնան բարով ամենքն ալ։ և կ'երթայի կեդրոնական թաղ։ Ուղղիկ առաջնորդս է Սահակ աղբար, դպրոցին տնտեսը, որ երկար բարակ մարդ մըն է։ աղքատիկ հագուած, սրունքը մերկ ու անպատսպար։ Կը խօսակցէինք ընտանեաբար։ անդամ մը բաւ։ «Ափսոս, ձեր հովանոցն հոն մոռցանք»։ քիչ մը ետքը։— Ցակաւին ցայսօր չերեւցաւ։ քսան վայրկեան հարցմանցս պատասխանի տուաւ։ և սակայն ո՛չ մէկ անդամ իւր լեզուէն օտար բառ մը թռուց։ Երանելի է Առաքաղարի տնտես աղբարը։ մեք այդչափ բան կ։ Պոլսոյ դպրոցաց մէջ հայ տղայոց ուսուցանելու համար՝ պէտք է որ քանի մը տարի ազգէն կանոնաւոր ամսական ընդունինք։ Թող լսեն զայս

(*) Վարժապետեան երբեմն ուսուցչութեան պաշտօնով գտնուած է նոյն քաղաքին մէջ և հոն ամուսնացած։ ուստի անծանօթ ոք կոչուած չէ։

Պոլսեցիք։ հոս մեր տանց մէջ (*) այդ անտես ազգօր չամ ալ հայերէն չխօսուիր։ օր մը պիտի ապացուցանեմ զայս, և պիտի տեսնեն որ չառաջնանքն ամեն երեսի վրայ պիտի երևի։

Հասանք։ Սեւերով հագուած երիտասարդ մը խորհրդարանին մէջ կը ճեմէ մտադիր ընթերցմամբ։ քիչ մը դէպ ի ու նիհար է։ Եղիշէ Վարդապետին Պարտիզակցի մէկ աշակերտն է, դասակից եր։ Անդրէասեանի, որ ծանօթ է Աբեղեանի ընթերցողաց։ անունն է Գրիգոր Ազատունի, սարկաւագ Առաջնորդ Ս։ Հօր, և կը պատրաստուի Քրիստոսի խաչակրաց գունդը խառնուելու։ կը կարդար Փուրէի տառանդրդ Մասիլլոնի։ Ալ փակեց իւր գիրքն ու կը խօսէինք...։

Հաղիւ 1 ժամ անցած էր, և ահա խորհրդարանը լցուեցաւ, այլ և այլ կարգի ու դասու մարդերէ։ ամենքն ալ շնորհքով, և կը խօսին կանոնաւոր հայերէն։ Խնամակալութեան Ատենապետը, Յակոբ էֆ։ Կոստալեան, մասնաւորաբար ուշադրութիւնս կը գրաւէ։ իր բաւերն ընտրանաւ դուրս կ'ելնեն՝ առանց սակայն փոքրիկ դժուարութեան։ պարկեշտութիւնն ալ իր երեսին վրայ շնորհալից ստուեր մը կը տարածէ։ անուշ ձայն մըն ալ ունի, և այսպէս իր լեզուին տակ երկու անուշութիւնք իրարու կը խառնուին՝ երաժշտական եղանակի մը և քնարի թելերուն հնչմանց պէս։ Իր գաղափարներն ալ կարգաւորութիւն ունին, և գրականութեան դաս կ'առնեսի պէս բան մը կը գտնես իր խօսակցութեանը մէջ։ և այս երիտասարդն համեստ արհեստաւոր մըն է։ Այս խորհրդարանի մէջ ո՛չ ոք գտայ պաշտպան Նազարէթեանի։ իրենց զդացմունք թշնամութեան ալ չէին հասիր, և մանաւանդ իրե՛նց ալ խնդիր չէր մնացած վարդապետին մեկնումէն ետքը։ Հաճի Սիրական էֆ։ի ալ, Համախմբութեան պետը, կ'ըսէր թէ երկու օրէն Զատիկ է։ Աստուծով ամեն խռովութիւն կը մարի սրտերու մէջ, և Կեդրոնականը կը շարունակուի աւելի փառաւոր։ Եւ որովհետեւ դիտաւորութիւնս խնդրոյն մանրամասնութեանց մէջ մտնել չէ և ո՛չ իսկ նշանակել երկու կուսակցութեանց առարկութիւնները, վերջինն ըսեմ։

Ա։ Վարդապետին խնդրոյն տակ՝ ընծայացուին խնդիրն է եղած խանձողը։

Բ։ Նազարէթեան ալ օգտակար չըլլար Առաքաղարի։ խնամակալութիւնն ալ սոյն համոզման յանգած էր։

Գ։ Վարդապետին հակառակորդ մասն ալ իր զէնքերն ունի պաշտպան կուսակցութեան դէմ շողացնելու։

Դ։ Առաջնորդական իրաւասութիւն մը կայ, որ, իբրեւ ազգային և տերութեան իշխանութիւն, Մարկոսին կամ Կիրակոսին ոտից կոխան չկրնար ըլլալ։

Առաքաղարի վերջին խնդրոյ մէջ՝ ալ ինձ անծանօթ բան մնացած չէր, և յուշատետրս ալ բաւական սեւցած սեւ խնդիրներով։ 10 ժամ մոռկ ըրած էի և բնականաբար յոգնա՛ծ ու լքեալ։ կը մնար տեսնել զԻէորդ էֆ։ Շերիենեան, ճամբայ ելանք դէպ անոր տունը։ ուղեկիցս է այս անգամ Յակոբ էֆ։ Պազպազ, շնորհքով երիտասարդ մը, որ իր այդ քաղաքին մէջ հայ լեզուի ուսուցչութեան պաշտօնը կը վարէ ըստ արժանւոյն։ Կէս ժամէն ետքը հասանք Շերիենեան էֆ։ի տունը, քաղաքին մէկ ծայրը, հեռի՛ հեռի՛ ամեն մարդերէ։ Վայրկեան մը ինձ այնպէս թուեցաւ որ մշտատեւ հեգնութիւն մըն է այդ զոր գրած է հոն այդ պատուական ուսուցիչը։ գրքերով, թղթերով, գրչով և ուսուցչութեամբ զբաղող մարդը, իր կենաց վերջի շրջանին մէջ, պարտի հեռանալ ոչ միայն ընկերակցութենէ, այլ և չենքերէ ալ, տուներէ ալ, և ծանօթ ձայն մը պէտք չէ խռովէ իր հանգարտութիւնը։ Ինքն հոն չէր, կը դառնայինք և ահա եկաւ։ Պատկառանք մը՝ զոր ունեցած եմ միշտ արժանեօք ու տարիքով ծանրաբեռնեալ ուսուցչաց համար՝ կը համակէր զիս, և քանի մը վայրկեաններ՝ զոր իր հետ անցուցի, մեծարանաց ու համակրանաց մէջ թռան։ ժամը 1 հասած էր։ ուղեկցիս հետ փողոցէ մը կ'անցնէինք։ ընծայացուին ձայնն ականջիս զարկաւ։ հոն սքլած էր մէկու մը հետ։ խաւարին խօսակցութիւն մը կ'անցնէր մութին մէջ։ իր խօսակիցն եղած էր իր հանրագրութեան յառաջամարտիկը։ Է՛հ, չե՞ս ըսեր որ եթէ այսպիսի ոգիներ պիտի նշեն այսուհետեւ մեր սեղաններու վրայ, ասոնք պիտի աղօթեն ու խնկարկեն մեր մեղաւոր հոգիներու համար, լաւ է որ ըստ Աւետարանի երկնաքար մը կախեն անոնց պարանոցն ու ծովը նետեն։

Գիշերը Սիրական էֆ։ի տունն ենք։ այր և կին, ահաւասիկ բոլոր ընտանիքն իրենց մե՛ծ տանը մէջ։ այն ընդարձակութիւնը կը լեցնեն հին բարութիւն ու նահապետական առաքինութիւն։ Շերիենեան էֆ։ յատկապէս կը խնդրէ ինձմով Աբեղեանի գիչաց յարգանք ընելու։ Ամեն տեղ զարմանօք

(*) Այս հաշիւն դուրս են անշուշտ մասնական տաւեալութիւնք։

կը տեսնէի թէ երրորդ երեսի ծառուկ գրչաց աւազանի անուանք ծանօթ են։ գիտեն թէ ո՛վ է Մելքոնեան, Ալփասլան, Աբոտ, Հրաչեան, Թաքուրէ, Հրանդ և այլն։ Գաւառներու մէջ յոգուածք ոչ միայն կը կարդացուին, այլ կը սիրուին։ Աբեղեան մեծ ներդրծութիւնն ունի։ մաղթենք որ բաղձանաց համապատասխան դասուի միշտ։

Հետեւեալ օր մեկնեցայ ժամը 3ին (1)։ Օգը դարձեալ երեսը կախած էր և անձրեւ կ'սպառնար։ «երեսի ջրով պիտի երթայինք,» անձրեւէ թրջած — կ'ըսէր կառավարս Հաճի Դաւիթ։ և ես սկսած էի մտածել։— ի՞նչ կ'ուզեն Ատաբազարցիք։ ի՞նչ կ'ուզեն Նազարէթեանի կուսակիցք։ «կաթոլիկ կ'ըլլանք, եթէ այն վարդապետը չդառնայ։ հանրագիր մը մը ստորագրած ենք, Պատրիարքարանի կ'սպառնանք։ այս ինչ մարդն ալ Առաջնորդ Սրբազանի դէմ, իր հաշիւները կարգադրելու հաղիւ թէ առիթը ձեռք ձգած է, և սակէց աւելի յարմարագոյն ժամ չկայ և այն։» Վայրկեան մը կը հաշուէի որ Պատրիարքարանը վարդապետն հոն դարձնէր, և դոհացնէր իր մարդիկը, լաւ։ ո՞վ պիտի երաշխաւորէ որ հետեւեալ օրը քանի մը հազար ստորագրութեամբ հանրագիր մըն ալ չխմբագրուի՝ հակառակորդ կուսակցութեան թիւն ու հաշիւները խայտառակելու։ Այո, հետեւեալ օրը ճիշդ այդպէս պիտի ըլլար։ և որովհետեւ չարեաց փոքրագոյնն է ընտրելի կ'ըսեն, պէտք է ըսել մեր այդ եղբարց թէ, սիրելիք, Նազարէթեան Ազգին մէկ վարդապետն է, նա ձեր քով աւանդ մըն էր։ սպառնալիքներու տակ իրաւացի չէ որ փորձանքէ փորձանք անցնինք, ուստի և անիրաւ է ձեր պահանջն, անտեղի ձեր հանրագրութիւնն երբ մանաւանդ անձ մը մատնանիշ կ'ընէք և ոչ թէ ձեր ցաւին մէկ դարմանը։ Բայց դուք կաթոլի՛կ կ'ըլլաք եղեր։ այդ բանը մեզ բնաւ փոփոխելի չէ։ ձեր ամէն մեկուն գլխին մէկ մազն ալ արժէք ունի մեզ։ իսկ երբ անիրաւ պահանջմամբ Ազգին իրաւանց դէմ կը զինիք, ցոյց կուտաք որ մեր հարց կրօնքը, ձեր պապերու սուրբ հաւատքը մանանեխի չափ ալ ձեր աչքին արժէք չունի, կը կապէք զայն երկու օրուան մէկ վարդապետին, արիւնը ձեր գլուխը, գացէ՛ք ո՛ւր որ կ'ուզէք։ Ատաւած թող ըլլայ մեր ու ձեր դատաւորը։

Սկսայ քիչ մը ընդլայնել։—Նախանքք չէ՞ այս որ որչափ անգամ, այս ինչ թելադրութեանց ու անարգ հաշիւներու տակ, խնդիր ունենան մեր գաւառացիք, սպառնալիք մը՝ իբրեւ թոյն իրենց սրտին, հասարակաց առջեւ կը նետեն առանց ինչ կարմրութեան, թէ բողոքական կ'ըլլանք, քաթոլիկ կ'ըլլանք։ Մեք մեր կրօնքը փոխառութիւն կամ պայմանաւորեալ ինչ չենք նկատեր, այլ խմանալի երկինք մը երկրի մը վրայ, որ սրբագործուած է, Քրիստոսէ եառքը, մեր արիւններովը։ մեր ժառանգութիւնն է և աւանդ մը զոր ընդունած ենք մեր հայրերէն, ու պարտինք, ըստ իւր սրբութեան, յանձնել անարատ մեր յաջորդ սերընդոց, ի հարկին կենաց և ընչից զոհողութիւն ալ կամաւորաբար յանձն առնելով։ Այս է մեր կրօնքը։ Մեք պայմանաւորեալ ազգութիւն ալ չենք ճանչեր։ աշխարհի առջեւ պարզ ու սկզբնական պարտաւորութիւն մըն է, զոր ունի ամեն մարդ, գնչուն իր վրանին տակ, աղքատն իր խրճիթին մէջ, մեծատունն իր գորգերուն վրայ։ Չի՞նն տեսեր թէ ի՛նչպէս լերանց կողերուն վրայ՝ Քուրդն իր քարերուն ու աղգակցին, Զեբէքեն իր խրճիթին ու արեւնակցին կը փարի սիրով։ այդչափ ալ արժէք չունի մեր ազգակցութիւնը, այդքան ալ գին չունինք մեք։ Ի՞նչ կ'ուզեն Պատրիարքարանէն։—խոնարհի ամենուն ոգքը, ամեն հողմերէ շարժի տակը ցօղունի մը պէս, Մարկոսն ու Կիրակոսն, ամենքն ալ իրենց հաշիւ կարգադրեն ըստ հաճոյս։ Այս մարդիկ ազգ ու ազգ։ իշխանութիւն՝ դուրսէն բաներ կը նկատեն։ ո՛չ, սիրելիք, մեր Պատրիարքարանը մեք ամենքս ենք։ Ազգն իր անհատից բովանդակութիւնն է, որ կուտայ իր հաւաքական այժն ու կը մարմնացնէ Ազգ։ իշխանութիւնն։ Ահաւասիկ մեր դաւանանքը, որուն գոյութեանը պահպանութեան համար՝ պարտի տալ անձնիւր ոք ինչ որ իրեն անկ է, մէկն իր թիկունքը, միւսն իր ձեռքը, մէկն իր ձայնը և միւսն իր ոգին։ Եւ երբ հարկ ըլլայ, կը զոհենք ոչ թէ մէկ վարդապետ, այլ և Պատրիարք ու ժողովներ ալ՝ պայմանաւ որ միշտ հաւատարիմ դտնուինք մեր պարտուց։ Արդ, Պատրիարքարանը լաւ կ'ընէ որ յայտարարութիւն մը ընէ այսպէս թէ ո՛ւր որ կան այս հաւատով խորթ հայեր, որք կը կարծեն թէ աղոտ շապկի պէս կարող են փոխել իրենց հարց կրօնքն, անոր բոլոր բովանդակ արժէքը կը կապեն մէկ օրուան վարդապետին ու եպիսկոպոսի մը, անանց սեղեցած կամ ըսեցած հաւատքին, ազգութիւնն անանց աչքին ու թիկանցն անկարեւոր ու տատանելի բան մըն է և ի հարկին առձեռն պատրուակ մը Ազգ։ իշխանութիւնը չդատելու, թող հաճին այսօրուընէ զատուիլ իրերու օրոմն ի ցորենոյ և կամ սեւ օդիք սպիտակ գառներէ ու այսպէս ի դէպ կամ յանդէպ ժամու՝ չցաւցնեն Ազգին գլուխը։ Այդ տեսարանն անշուշտ ուրախութեամբ չենք դիտեր։ և ինքզինքնիս սփոփելու համար՝ կ'ըսենք։ Ամէն շողշողուն քար ադամանդ չէ։ Եւ սակայն Պատրիարքարանն ալ պէտք չէ վախնայ։ Վատիկանն եօթն դարէ աւելի աշխատած է, հեռատեսէ իր հայ դործավարք ալ չատցան ու զօրացան։ ապրի Ղեւոնդ Ալիշանի վանքն, այն ալ սկսած է։ Միսիոնարք գեղնուկ ոսկիներով ու աշխարհաբար աւետարանաւ վրայ հասան, և տակաւին տարուած զոհերը բան մը չեն կազմեր աշխարհի առջեւ։ կը մնանք 4½ միլիոն։ քանի մը դար քրտնելով այսպիսի թափթփուքներէ թող տանին 1 ու կէս միլիոն առ առաւելն, ենք մնք մինչեւ ցայսօր և կը մնանք միշտ հաւատարիմ մեր ազգ։ եկեղեցական դրօշակին։ բայց մեր տառապանքն օր աւուր կը շատնայ եղեր, մեր ծոցին մէջ մեր հարազատք կ'սկսին խռովել զմեզ։— այս մեր ցաւերը կը գրկենք։ մեկուն բան մըն ալ չենք ըսեր։ թէ և տկար և դողդոջուն, կը պահենք միշտ մեր դաւանանքն և մեր որսորդներու հաշիւներն ի դերեւ կը հանենք՝ ի զարմացումն աշխարհի։ Աւուր մէկը հասարակայ պաշտօնեայ մը Ռոսէսբիէռի մատնելով կը յայտնէ որ իրեն յանձնուած պաշտօնն իր կարողութենէն վեր է, հետեւաբար չպիտի կարենայ ի գլուխ հասանել առանց նիւթական միջոցներ ի գործ դնելու, առանց դրամի, և այլն։ — «Պէտք է կարենայ», դառնապէս կը պատասխանէ Ռոսէսբիէռ։ Մեր ընելիքն այս է, «կարենալ»։

Ասոնք կ'անցնէին մտքէս և հաշիւներ կ'ընէի։ Անձրեւը վերէն կը թափէր։ վայրկեան մըն ալ, որպէս ի քնոյ արթնցած, կառքին պատուհանէն դուրս ծռեցայ։ Սաբանճայի ծովակը մեր առջեւ կ'երկարէր, հիւսիսային քամին բաւական ծփանքներ կը հանէր անոր ծոցին մէջ։ եղերքը դեղին ջրերով պղտորած էր, և բաւական նմանութիւն ունեցանք։ ծոմն ունէր հոսանք, սիրտս ունէր ծփանք, ան իր փրփուրն ունէր և ես՝ իմ զայրոյթս, երկուքս ալ անհանգիստ։ Ձախ կողմ դարձայ։ լերանց երկարաձիգ շղթայի մը տակ՝ սաղարթուն ծառոց թաւ ոստերուն ներքեւ դրուած են չերքէզներու խղճկները։ գրեթէ 10,000 հոգի իր գլուխը այդ լերանց կշտին կը կրթնցնէ գիշերը։ Ասաբաղարցիք թող տեսնեն թէ ի՛նչպէս իրենց այդ նոր գրացիք պապենական հնութեան տակ կ'ապրին։ թէ և կռիւ ալ կը ծագի հոն, և երբեմն սուրեր ալ կը շղան վառօղի բոցերուն մէջ, բայց ո՛չ կաթոլիկ կը կոչեն հոն և ոչ միսիոնար։—«Բողոքական կ'ըլլանք, կաթոլիկ կ'ըլլանք։» ամօթ չէ՞ այս մեր գաւառացի եղբարց, որոց մէջ կրօնական զգացմունք պէտք է համեմատաբար աւելի վա՛ռ ըլլան։ Այս վերջին բառերն իբրեւ հառաչանք կամ աղի փրփուր նետեցի ծովակին պղտոր ջրերուն վրայ, և հեռացանք։ Այսու ամենայնիւ բնաւ մտքէս չեմ անցներ որ մեր գաւառացիք վէճ չունենան։ ոչ, թող ունենան կարիւոր վէճեր, օգտակար իրենց ու Ազգին։ «Տիեզերաց մէջ կարգը պահելու համար, Աստուած չենքեր փոխորիկները։»

Քիչ մըն ալ սկսայ հաշուել թէ ուրիշ ի՞նչ բան կը մնար ընել Ատաբազարցւոյ։—Դրել Ս։ Հրեշտակապետի թաղ. խորհրդոյ որ իրենց բարի կամքն ու ջանքը կը խնայեն կեդր։ դըպրոցն անխախտ պահելու։ հասկցնել անոնց որ բաւական զօրութիւն ունին իրենց ձեռքը։ Էմէրեան Սեբուհ էֆ։ իր ճիւղին մէջ գրեթէ եզական է, Ց։ էֆէնտի Պազպազան, կարող երիտասարդ է։ Գէորգ էֆ։ Շերիենեան միշտ իրենց գանձ մըն է։ կանոնաւոր վարժարաններ ունենալու համար՝ ոչինչ կը պակսի իրենց։ Գրել որ անտեղի է երկպառակել Ազգն քանի որ խնամակալութիւնը, Նազարէթեան խնդրոյն վերջին երեւութէն առաջ ալ, որոշած է անոր յաջորդ մը բերել, և այս պատճառաւ բանակցած է Խաչիկ էֆ։ Ուզուրիկեանի հետ։ հանրագիր տանող բարեկամին ալ ըսել։ Սիրելի, անձնական հաշիւները Ս։ Առաջնորդ հօր հետ կարգադրելու համար՝ ընտրած միջոցդ իր նորութիւնը կորսնցուցած է։ երեսն ջրով տեղիկդ դարձիր։

Ժամը 12 հասած էր մտանք ի Նիկոմիդիա, օրն է շաբաթ, հետեւեալ օրը Զատիկ։

18 Մայիս 1889 ՀՐԱՆԴ
Սկիւտար

(1) Տէրոյենց հանգուցեալ պատուելի 1829ին գրաբառ թարգմանած է Ատաբազարի մէջ Ժ։ Ռուսցի Ընկերաւոր Դաշը։ Այս մասին ունիմ քիչ մը գրելիք։

EXPOSITION DE PARIS

Ա։ ՊԻՊԻՐՃԵԱՆ
ԵՐԻՐՈՂԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆ
Կ։ Պոլիս, Գալաթա Ալի Ճատտէսի Թիւ 12։

Ով որ կը փափաքի կատարեալ ծանօթութիւն ստանալ ներկայ Տիեզերական Արուեստահանդէսին վրայ, պէտք է ուսնենայ հետեւեալ երեք գեղեցկատիպ գիրքերէն հրատարակութեանց մին որ տիեզերահռչակ Արուեստահանդէսին մանրամասն նկարագրութիւնն է հանդերձ բազմաթիւ մեծադիր պատկերներով, յատակագծերով, քանդրաց նկարներով, էյֆէլեան աշտարակին ամէն տեսարաններով և Արուեստահանդէսին մէջ ներկայացուած արուեստական և ճարտարագիտական հրաշալեաց մանրամասն ծանօթութեամբ։

Այս երեք հրատարակութիւնք են.

1։ Exposition de Paris (Արուեստահանդէս Բարիզի)։ կիսամեայ հրատարակութիւն, մեծադիր ութ երեսներէ բաղկացեալ, բազմապատկեր։ ամէն թուոյ մէջ գունաւոր մեծ պատկեր մը կայ։ ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ 40 թիւերէ։

Մինչեւ 10րդ թիւն հրատարակուած է։ բաժանորդագրութեան գինն է 40 թուոյ համար 100 ղրշ։ կանխիկ։

Հատով ալ կը ծախուի ի գին 3 ղրշ։

2։ Les Merveilles d'Exposition (Հրաշալիք Արուեստահանդէսի), կիսամեայ հրատարակութիւն ութ մեծադիր 40 երեսներէ բաղկացեալ, բազմապատկեր։ ամէն թուոյ մէջ մեծադիր պատկեր մը կայ։ ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ 20 թիւերէ։

Մինչեւ 5րդ թիւն հրատարակուած է։ բաժանորդագրութեան գինն է 20 թուոյ համար 50 ղրշ։ կանխիկ։

Հատով ալ կը ծախուի ի գին 3 ղրշ։

3։ Exposition chez soi (Արուեստահանդէս իւր տան մէջ)։ երեքշաբթեայ հրատարակութիւն ութ մեծադիր 40 երեսներէ բաղկացեալ, բազմապատկեր։ ամէն թուոյ մէջ մեծադիր գունաւոր պատկեր մ'ալ կայ։ ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ 20 թիւերէ։

Մինչեւ 3րդ թիւը հրատարակուած է։ բաժանորդագրութեան գինն է 20 թուոյ համար 50 ղրշ։ կանխիկ։ հատով ալ կը ծախուի ի գին 3 ղրշ։

Սոյն երեք հրատարակութեանց բաժանորդագրութեան և կամ հատով գնելու համար պէտք է դիմել Եւրոպական Գրատուն, Պալը Ալի Ճատտէսի Թիւ 12, Կ։ Պոլիս։

Գաւառներէն՝ փափաքողք կրնան բաժանորդ գրուիլ արժէքն և իւրաքանչիւր թուոյ համար 40 փարայ փոստի ծախք կանխիկ վճարելով։

Գ։։։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԻԿԵԱՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐԻՈՅ 1,932,350

ՆՈՐԹՀԻԼԸՆ ԷՇՈՒԻԼԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐԻՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասներն 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ

Մասնագիտութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Քան տարուան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, ի Հիգկասան, Անգլիա և Եգիպտոս. — Շքադրամ 1885ի Ան վերսայի. 1884ի Թուրինի, 1883ի Նեսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելբուրնի և Պրուսելի, 1879ի Միտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիդդրն է։— Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարման ճախնային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱն կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դրդռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն, և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիքը, բոլոր ծանօթ պիդդրներէն և ամէնեներէն գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժակբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել ջրի վերմութի, գինիի, Սելցի ջրոյ և խաղուելի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարաց, նոպաբավառաց և գինեվաճառաց քով։ 381 13—17

ՑՕԴԱՑԱՒԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՁԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻՉ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Շ. ԸՆ ԲԷՌԻԷԼԻ հատաւոր Սէլ-ոբ Լիթիները, փոքրաքանակ առնուելով, քիչ ժամանակի մէջ կ'անհետացնեն միզանցքին մէջ գտնուող աւազը և քարը։ Այս երեւոյթով կը բացատրուի իրենց ազդեցութիւնն ընդդէմ վերեւ նշանակեալ հիւանդութեանց։ 445

ԼԸ ԲԷՌԻԷԼԻ և ԸՆԿ. LE PERDRIEL & Cº. Ի ԲԱՐԻԶ և Դեղարանաց մէջ։

ՖՐԱՆՔՈ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՊԻՒՏԱԲԼԷՍՔ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿ ՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Ամբողջական գրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Ցնօրէն. Մ. Լօժէն Բարաբար
» միացեալ գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Եաղճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ԲԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօղեան և Պալըրճեան Զմիւռնիա. Դասպարեան և Տամլամպեան Ատանա. Գ. և Մ. Սեբաստացի Հալէպ. Բ. Շերբէֆետտին և Տէրտունեան Եռաւլա և Սպարթա. Սիմէոն Տէ-յիրմէնճի օղլու Բճնեա, և այլն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ գիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ասելիքդ կը համարիմ ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զանազան տէր անձանց իրը նոնիրական պարտականութիւն մէն մի տարեկան փոքրիկ զոհզոհութեամբ մը իւր կեանքն և իւր գնաւոր ապրանքն ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի սահեցնելու համար ուստի արդոյ հասարակութիւնն կը հրաւիրեմ Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և միմեանցանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պիտտապէթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից առի կունենան, մէն մի չահող թիւ 100 անգլիական ոսկի չահելու պայմանաւ։

Ուրիշ ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ոմն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տարուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (Հաշուեցող Ա.-Գրդէս-Հանգարան կոմանդիտ-ներէն ֆրէնց նախարարութենէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկային 12 միլիոն է։ 286

ՇԲԱԳԴԱՄ

Ամէն ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՌԻՇԼԻԷՕԻ ԿԱՑԼԱԿՆԵՐ

Ափրոդիտեան գրգռիչ դեղ (մարգարտաձեւ լուծելի քաքսիւլներով)

ՊՈՒՐԾՈՊԻ

Առաջնակարգ դեղագործ, մատակարար հիւանդանոցաց, Ռամպիւէզ փողոց, Բարիզ

Կատարելագործեալ ՌԻՇԼԻԷՕԻ ԿԱՑԼԱԿՆԵՐը դեղաղանց դարման են ամէն վաղուցեան սպառման պարագայի մէջ. Ճան ցուցած են իրը ՅՈՒԴԱՅԱՆ գործարանաց ամենէն հզօր գրգռիչներ. բաց աստի իւր փրկարար ազդեցութիւնը ստամքային վրայ կազդուրիչ շարքին մէջ կը դնէ զինքը։

ՌԻՇԼԻԷՕԻ ԿԱՑԼԱԿՆԵՐը բնաւ վերաբերութիւն չունին մինչեւ հիմա գովաբանուած ամէն դեղերուն հետ որք ինքնակոչ են։

Ափրոդիտեան այս նոր դեղը կը ներկայացնենք ընդհանուրին ուշադրութեան իբր դեղ մը որուն ազդեցութիւնն ապահով է և անվնասութիւնը քաջարձակ։ [Արդեալ յայտարարութիւնը։]

Ի Թուրքիա ներկայացուցիչն է Ֆ. Պէլլիս, Ֆէնտըքլեան խան, Պոլիս. Ի Կ. Պոլիս կեդրոնատեղիքն են Դեղարանք Տէլլա Սուտա, Ֆ. Աբլսօ, Բրիտանական, Ֆիւշիւբեան եղբարք և Անատասիատէս ի Բերա. Թիթօս, Տ. Աբէսթորիաս և Ա. Գասդորիատէս ի Ղալաթիա. Տ. և Մ. Մէգիքի ի Պոլիս. Իգար եղբարք Լիվերի. Հ. Խիւ, ի Սկիւտարի։ 237

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԱԼԵՐԷՆ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԷՆ ՕՈՒՏ ԻՒՂ

ԻԼՈՖՈՖԻԴԷԹ ՊԷ ՀՈՒ Ի ՆԱ-ՍՈՒՅԼ

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, Ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չսի ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հոտ իւրեղ բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիպոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտաւութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզոնութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամքները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԻՐՋԻԼ. 443

MYRTOL du Dr LINARIX

1244 — *Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris*

Le MYRTOL LINARIX est présenté sous forme de Globules employés avec le plus grand succès contre les

AFFECTIONS CHRONIQUES DE LA POITRINE:
Rhumes, Bronchites, Catarrhe, Asthme avec Oppression et Palpitations.

Les GLOBULES DE MYRTOL LINARIX doivent être pris à la dose de 6 par jour : 2 le matin, 2 vers midi et 2 le soir.

Toutes les personnes qui prennent les VÉRITABLES GLOBULES DU Dr LINARIX *s'accordent à reconnaître qu'elles respirent plus facilement.*

Exiger les Véritables Globules Linarix de CLIN & Cie, *de* PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

ԳԼԻՆԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ

Coleman's Liebig's Extract of MEAT & MALT WINE

ԳԼԻԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ ըմպելի մէ, բաղկացեալ Բորդոյի գինեէ, Լիէպիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով այսպէս անուշանող, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առոյգ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկական համալսարանն հաւանած է նմա և բաղմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է։ ՀԱՅԱՐԷ ԱՌԵԼԻ ԳԻՆԻՆ գրած են իրենց վկայութիւններն։ Աստ կը թարգմանենք վկայութիւնն տաքթոր

Թ. ՐԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍԻ, Մ. Ր. Ս. Ա. Լ. Լ. Մ. Ֆ. Ս. Ր. Ճ.ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լոր Բոռ և 24 Համիլդրն Սգուէյր
Պրէսթոնիա, 2 սեպտեմբեր 1888

«Պարոնայք — Ի նկատ առնելով խարդախ մրցման մը հանած զանազան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մալի և Մալթի պատրաստութենէն. Քանի քանի անգամներ տեսած եմ սուր առողջաբար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ գայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ գինիին (առանց մուրճի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունիցէք, և այլն և այլն Թ. ՐԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկք ջերմապէս յանձնարարած են զայն։

Հարցնել ԳԼԻԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէպիկի մսի և Մալթի խառնուրդով, գրաբանալ կեղծերէն։

Գիտնցէք ստորագրելն, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիման և ընկերութեան գործարանին

Ս. Ճորճ Նորուիչ և Լոնտոն։ ԷՍՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆՈ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՅ ԱՆԴԼԻԱԿԱՆ, պահականցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Հիլլիի Թրամուէյից- թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

ԱՆԴԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

THE MUTUAL ACCIDENT ASSOCIATION LIMITED

ԱՐԿԱԾԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպական-Լիմիթէտ 100000 անգլ. ոսկի մանրագր. ստորագրուած

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՊՈՒՐՀԱՆԴ

Ցարեկան 4 ոսկւոյ օրական մը կ'ապահովի 1000 ոսկի, Մահուան կամ Դաժան և բացարձակ անկարողութեան պարագայի մէջ։
333 ոսկի, Մշտատեւ և մասնական անկարողութեան պարագայի մէջ։
Շաբաթական 6 ոսկի, առաժամեայ անկարողութեան պարագայի մէջ, թէ՛ տղամարդոյն և թէ՛ մանկան։

GLASGOW & LONDON ԿԱՌԱՎԱՐ ԷՆՏ ԼԸՆՏՆ

Դրամագլուխ 300,000 Անգլիական ոսկի

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալը ՀՈՖԷՆ ԵՎ ԵՎԼԱՍԼԷՐ եւ ԸՆԿ.
(171) Պոլիս, Սուլթան Հասան, Ս. Յակոբ խան թիւ 13 14 15

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ 1878ի

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

Որ միմիայն տրուած է Արծաթաշաղ ոսկերչական գործոց

և ԲՐԻՍԹՈՖԼԻ անունն ամբողջ Միակ երաշխաւորութիւն գնողին համար

ԲՐԻՍԹՈՖԼԷ ՍՊԱՍՔ

ՍՊԻՏԱԿ ՄԵՏԱՂԻ ՎՐԱՑ ԱՐԾԱԹԱՁՈՒԵԱԼ

Առանց հոգ ընելու մեզ դէմ մղուած գնոյ մրցման, որ անշուշտ տեսակին յոռութեան շնորհիւ կրնայ լինիլ, միշտ պահած ենք մեր արտադրութեանց կատարելութիւնն և հաւատարիմ մնացած ենք մեր սկզբան՝

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳՈՐԾ ԾԱԽԵԼ ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱՆԻՆ ՁԱՓ ԱԺԱՆ

Գնողին միտքն հանդարտ պահելու համար, նմանապէս պահած ենք

ՄԵՐ ԱՊՐԱՆՑՔ ԼԱՒՈՒԹԻՒՆՆ

ինչպէս որ մեր քառասնամեայ փորձառութիւնն անհրաժեշտ ցոյց տուած է մեզ։

Գնողին համար իբր միակ երաշխաւորութիւն, պէտք է որ ապրանաց վրայ գտնուի գործարանին նշանն և ԲՐԻՍԹՈՖԼ անունն ամբողջ տառերով։

Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչներն են ՊՈՐԹՈԼԻ ԵՂԲԱՐՔ, Ի ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, 354, Բերայի մեծ փողոց, ուր գնողք կրնան վստահ լինիլ, թէ մեր անուանք ստորին ապրանք չպիտի ծախուի իրենց։

85 ԲՐԻՍԹՈՖԼ և ԸՆԿ.

ԳԵՂ ՁԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տարբեր Ա.յէ.ի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն որ անխառն բաղադրութիւն մէ է գտա բուելինց. է պատանեամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ Ֆիզիկական տանջանաց, որ յատակ կուգան ճախարատ տայերու ջերմա կիմայից վատ ու պատանալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ դիտութեամբն։ Այս Ֆիլիպեան խանգարութիւնքն յատակ կուգան օդին մէջ ընդայող թունաւոր անդամ բերի նրբոյց միջնաբաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լիարդը, և յատակ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհանալ ջերմն, մաղձային տենդ, և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին ան տեղեր ուր միմիայն ապականեալ և թունաւորեալ ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց ապրանոցներէ և ախոռներու ծախտիներէն ելած թունաւոր կազերով, որս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այլոյ ջերմի ու տենդից դեղն կը ինկէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դորս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործունէութիւն ստոյգ ապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, մարն թէ տրուած հրամանագիր համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 166

Արտօնատէր Ս. ՏԱՐԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 1686

1889 ԱՊՐԻԼ 3 ԿԻՐԱԿԻՈՅ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՒՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոստրէն ԺԸՆԳ ԺԷՄԷՆԱՆԵՐ

12 — Վանիք. Զէնկէլ. Պէլլեր. Գուզկ. Դապաթ.
12 — Լէնիմ. Մէզպ. Պէզիւբար. Թարպ. Պէյդոզ Բաշպ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ.
12 — Ալթավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
12 15 Լէնիմ. Մէզ. Պէպիւբ. Թարպ. Լէնիք. Աթէն. Մէրկ. Ի Հիսար Պէպէք. Ալթավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
1 15 Լէնիմ. Մէզարպ. Պէպիւբար Թարպ. Լէնիք. Մէրկ. Ի Հիսար Պէպէք. Ալթավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք
2 — Գանա. Վանիք. Զէնկէլ. Պէլլեր. Գուզկ. Իւսկ.
2 45 Լէնիմ. Մէզպ. Պէպիւբ. Թարպ. Լէնիք. Աթէն. Մէրկ. Պոյաճ. Ի Հիսար Պէպէք Ալթավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
3 — Ի Ա. Գավագ Մէզպ. Պէյոտ. Թարպ. Պէյդոզ Բաշպ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ Իւսկ.
4 15 Պէյդոզ. Բաշպ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք, (Բամպան. ՅԷՆ ժամ 5 15ին)
4 30 Լէնիմ. Մէզպ. Պէպիւբար Թարպ. Լէնիք. Աթէն. Մէրկ. Պոյաճ. Ի Հիսար Պէպէք Ալթավ. Գուրուչ. Օրթ Պէշիք.
5 45 Լէնիմ. Մէզարպ. Պէպիւբար. Թարպ. Լէնիք. Աթէն. Մէրկ. Պոյաճ. Ի Հիսար Պէպէք Ալթավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
7 — Լէնիմ. Մէզարպ. Պէպիւբ. Թարպաշ. Պէյդ. Բաշպ. Լէնիք. Մէրկ. Գանլրճ. Ի. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ալթավ. Զէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
8 30 Ա. Գավ. Մէզարպ. Պէպիւբ. Թարպաշ. Լէնիք. Աթէնիա Մէրկէօն Ի. Հիսար Պէպէք. Ալթավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
9 — Պէպիւբ. Թարպ. Պէյդոզ. Բաշպ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
10 — Մէզպ. Պէպիւբար. Թարպ. Լէնիք. Մէրկ. Ի. Հիսար Ալթավ. Օրթ. Պէշիք.

Կամարջին Դէնոզ ՇԷՄԷՆԱՆԵՐ

1 — Պէշիք. Օրթ. Ալթավ Ի. Հիսար Պոյաճ. Լէնիք. Թարպ. Պէյոյ. Մէզպ. Լէնիմ.
2 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ալթավ. Պէնէք Ի. Հիսար Մէրկ. Լէնիք. Թարպ. Պէյոյ. Մէզպ. Լէնիմ.
2 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Զուպ. Բաշպ. Պէյդոզ (Բամպան ՅԷՆ ժամ 3 30ին)
3 — Դապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ Զէնկէլ. Ալթավ. Գանտ. Ա. և Ի. Հիսար Գանլրճ. Մէրկ. Լէնիք. Բաշպ. Պէյդ Թարպ. Պէյոյ. Մէզարպ. Լէնիմ.
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ալթավ. Ի. Հիսար Պոյաճ. Սիմէն. Լէնիք. Թարպ. Պէյոյ. Մէզպ. Լէնիմ.
6 — Դապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Ալթավ Պէպէք Ի. Հիսար Մէրկ. Լէնիք. Պէյդոզ Թարպ. Պէյ. Մէզարպ. Ի. և Ա. Գավագ
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկունճ. Օրթաք. Պէյլեր. Զէնկէլ. Ա.նավ. Գանտլ. Ա. և Ի. Հիսար Մէրկ. Լէնիք. Թարպ. Պէյոյ. Բաշ.
8 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ալթավ. Պէնէք Ի. Հիսար Մէրկ. Լէն. Թարպ. Պէյ. Մէզ.
9 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլպ. Զէնկ. Ալթավ. Պէպէք
10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուպ.Բաշպ. Բաշպ. Պէյդ. Թարպ. Մէզ. Ի. և Ա. Գավագ.
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ալթավ. Պէպէք Ի. Հիսար Պոյաճ. Պէնէն. Լէնիք. Թարպ. Պէյոյ. Մէզարպ. Լէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ալթավ. Պէպէք Ի. Հիսար Մէրկէն Լէնիք. Թարպ. Պէս յիրպ. Մէզարպ. Լէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլեր Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուպ. Բաշպ. Պէյդ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկ. Վանք.
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ալթավ. Պէպէք